

§ 11-MILJØGODKENDELSE
af kvægejendom
Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup

Titel: § 11-miljøgodkendelse af kvægeejendom
Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup

Dato for ikrafttrædelse: 29.09.2010

CVR-nr: 13086591

CHR-nr: 69009

Ejendomsnummer: 7400007013

Ejerlav og matr. nr.: Frederiksdal, Kragelund: 2i, 5bb, 1i, 1h, 2c og 5ba,
Kragelund By, Kragelund: 24n og 24m,
Refshale By, Kragelund: 2az og 2aæ.

Adresse: Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup

Ejendommens ejer
og ansøger: Henrik Andreassen, Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup

Konsulent: Henning Pedersen, LandboMidtØst, Asmildklostervej 11,
8800 Viborg, tlf. 87281853
E-mail: hep@lmo.dk

Tilsynsmyndighed: Silkeborg Kommune

Rådgiver: Orbicon | Leif Hansen, Hans Jørgen R. Madsen, KS Jette Mikkelsen

Kontrolleret af: Silkeborg Kommune, Hanne Lise Koed

Ikke-teknisk resumé

Henrik Andreassen ønsker at udvide malkekvægsbesætningen på ejendommen Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup. Der søges om tilladelse til en udvidelse fra 165 årskøer (jersey) med et mindre hundyropræt, i alt 199,77 DE til 220 årskøer med tilhørende mindre hundyropræt, i alt 268,73 DE. Udvidelsen sker i den eksisterende kostald, som dog vil blive forlænget med ca. 833 m² mod nord. Dette kræver dispensation for afstandskrav til offentlig vej og naboskel. Desuden opføres der en ny gyllebeholder på 5000 m³ øst for driftsbygningerne, og en eksisterende gyllebeholder tages ud af drift.

I kostalden ændres der fra et system med dybstrøelse og gylle til et gulvsystem med udelukkende gylle og fast gulv med 2 % hældning mod centralt dræn og skrabning hver 2. time. Alle generelle afskæringskriterier for ammoniakfordampning og lugt er overholdt. I forbindelse med sagsbehandlingen har Silkeborg Kommune krævet, at der af hensyn til det nærliggende habitatområde "Stenholt Skov og Stenholt Mose" ikke må ske nogen stigning i ammoniakemissionen for ejendommen. Dette er overholdt.

Der hører 153,74 ha udbringningsarealer (ejet og forpagtet) til ansøgningen. Der afsættes ikke husdyrgødning til aftalearealer. På ejede og forpagtede udbringningsarealer er alle afskæringskriterier med hensyn til nitrat og fosfor overholdt.

Silkeborg Kommune har vurderet, at udvidelsen foregår på en sådan måde, at der ikke sker nogen væsentlig påvirkning af landskabet eller af det omgivende miljø med lugt eller forurenende stoffer. På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger, meddeler Silkeborg Kommune en § 11-godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

Indholdsfortegnelse

INDHOLDSFORTEGNELSE	3
INDLEDNING	4
KLAGEVEJLEDNING OG OFFENTLIGGØRELSE	7
GENERELLE VILKÅR	10
DRIFT OG INDRETNING	10
ÅRSPRODUKTION	12
VILKÅR FOR ANLÆG	12
STALDINVENTAR- OG DRIFT	12
AMMONIAKREDUCERENDE MILJØTEKNOLOGI	13
FODRING	14
LUGT	14
GØDNINGS- OG ENSILAGEOPBEVARING	14
GYLLEHÅNDBETING	15
TRANSPORT	15
SPILDEVAND M.V.	16
UHELD OG DRIFTSFORSTYRRELSER	17
STØJ	17
SKADEDYR	18
STØV	18
LYS	18
OPLAG AF OLIE OG KEMIKALIER	18
AFFALD	19
VILKÅR FOR UDBRINGNINGSAREALER	21
UDBRINGNING	21
VILKÅR FOR MILJØREDEGØRELSE	24
SILKEBORG KOMMUNES SAMLEDE VURDERING	25
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE	40
BILAGSOVERSIGT	45

Indledning

Henrik Andreassen har ansøgt om en § 11-godkendelse jf. Husdyrloven¹ af ejendommen Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup.

Der ansøges om en udvidelse af eksisterende besætning fra nuværende dyrehold på:

Dyretype	Nudrift		
	Stk.	Alder/vægt ind/ud	DE
Malkekøer, jersey	165		187,60
Småkalve	29	(0-4 mdr.)	5,43
Opdræt	14	(23-25 mdr.)	6,74
I alt			199,77

Til det ansøgte dyrehold på:

Dyretype	Ansøgt drift		
	Stk.	Alder/vægt ind/ud	DE
Malkekøer, jersey	220		250,14
Småkalve	35	(0 - 4 mdr.)	6,55
Opdræt	25	(23 - 25 mdr.)	12,04
I alt			268,73

Omregningen til DE (dyreenheder) er foretaget efter de omregningsfaktorer, som er gældende efter 1/8 2009, dvs. i henhold til Bekendtgørelse nr. 717 af d. 2/7 2009 om ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bekendtgørelsen nr. 1695 af d. 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.). Der er **ikke** korrigeret for mælkeydelse, dvs. der er benyttet en standard på 6555 kg mælk (jerseykøer).

På ejendommen er der kun få kvier i både nudrift og ansøgt drift. Det skyldes, at kalvene flyttes til såkaldt kviehotel på den anden ejendom og derfor først kommer tilbage til ejendommen, kort tid før de selv skal have kalv.

Udvidelsen sker i den eksisterende kostald, som dog vil blive forlænget med ca. 833 m² mod nord. Dette kræver dispensation for afstandskrav til offentlig vej og naboskel.

Desuden opføres der en ny gyllebeholder på 5000 m³ øst for driftsbygningerne, og en eksisterende gyllebeholder tages ud af drift. Der ændres ikke ved eksisterende plansiloer til ensilage, men der vil blive opført en ny møddingplads til krybberester og lignende i forbindelse med de eksisterende plansiloer.

I den ny kostald vil der ske en totalrenovering af gulvet. I nudrift er der et system med dybstrøelse i lejearealet og et spalteareal ved foderbordet. Dette ændres til et system med sengestald og fast gulv med 2 % hældning mod centralt dræn

og skrabning hver 2. time. Dette system giver en minimal fordampning af ammoniak.

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Silkeborg Kommune med bistand fra Orbicon I Leif Hansen.

Ejendommen har ikke tidligere været miljøgodkendt. Det daværende Århus Amt har d. 6/9 2006 meddelt, at den udvidelse til 165 køer (jersey), 29 småkalve (0-4 mdr.) og 14 kvier (23-25 mdr.) ikke var omfattet af VVM-pligt. I en afgørelse fra Miljøklagenævnet fra d. 30/7 2007 er Århus Amts afgørelse stadfæstet.

Læsevejledning

Godkendelsen består af 3 afsnit. Det første afsnit indeholder vilkårene sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering. Andet afsnit indeholder den samlede vurdering. Det er tilstræbt, at første og andet afsnit kan læses i sammenhæng eller hver for sig. Derfor forekommer der flere steder gentagelser. Tredje afsnit indeholder en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgningsskema nr. 7170 af d. 6/5 2008, senest opdateret til version nr. 6, genberegnet d. 30/8 2010, med bilag.
- Udtalelse fra Silkeborg Kommunes Naturafdeling d. 3/6 2010.
- Udtalelse fra Silkeborg Kommunes grundvandsafdeling d. 8/7 2010
- Supplerende oplysninger af bl.a. d. 2/6, 1/7 og 5/8 2010 fra ansøgers konsulent
- Miljøteknisk beskrivelse med rettelser og tilføjelser indsendt d. 30/8 2010.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse af husdyrbrug² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/03/2009

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (LBK nr. 1486 af 4/12/2009)

Da der er tale om etablering af et anlæg til husdyrproduktion for mere end 75 DE, er ejendommen omfattet af husdyrlovens § 11. Der søges om et dyrehold på over 250 DE, dvs. over IPPC grænsen på 250 DE for kvæg, men alligevel er ejendommen ikke omfattet af husdyrlovens § 12. Dette fremgår af § 3 stk. 4 i Bek. nr. 717 af 02/07/2009, hvor det slås fast, at ansøgninger indsendt inden 1. august 2010 skal behandles efter de hidtil gældende omregningsfaktorer for beregning af dyreenheder i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

Kommentarer til udvidelsen

Ejendommen ligger ca. 2 km fra nærmeste nabokommune, Ikast-Brande. På grund af afstanden har det ikke været relevant at indhente en nabokommuneudtalelse i forhold til anlægget. Ét af de ansøgte udbringningsarealer ligger tæt på kommunegrænsen til Ikast-Brande, og da der er sårbar natur i området omkring den pågældende mark, har det været overvejet at indhente en nabokommuneudtalelse fra Ikast-Brande Kommune. Imidlertid har Silkeborg Kommune vurderet, at dette ikke er nødvendigt, da det tilgrænsende areal i Ikast-Brande Kommune ikke ligger i hverken habitatområde eller § 7-område.

Da der er tale om en § 11-godkendelse, har der ikke været gennemført en foroffentlighedsperiode.

Udkast til miljøgodkendelse har været i høring fra d. 03.09.2010 til d. 24.09.2010. Udkastet har været fremsendt til ejer samt øvrige, som må formodes at have interesse i sagen (ses på nedenstående høringsliste). Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til Husdyrlovens og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt Habitatbekendtgørelsen⁵.

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, nemlig:

1. Ammoniak

- Det generelle ammoniakkrav

- Det individuelle ammoniakkrav - Maksimal merbelastning af særlige naturområder (§ 7)

Det generelle ammoniakkrav er opfyldt gennem anvendelse af et staldsystem med fast gulv med 2 % hældning mod centralt dræn og skrabning hver 2. time.

Det individuelle ammoniakkrav er overholdt, idet der ikke er nogen meremission fra anlægget.

2. Lugt

- Nabo
- Samlet bebyggelse
- Byzone

Lugtkravene er overholdt. Byzone, samlet bebyggelse i landzone og nærmeste nabo uden landbrugspligt ligger alle længere væk end de beregnede geneafstande.

3. Fosfor

- Natura 2000 områder overbelastet med fosfor
- Lavbund
- Lerjord

De generelle afskæringskriterier med hensyn til fosfor er overholdt. Af hensyn til tilstanden i bl.a. Hinge Sø og Alling Sø har Silkeborg Kommune vurderet, at der var behov for at skærpe i forhold til de generelle afskæringskriterier. På ejendommen anvendes der derfor et nedsat dyretryk, så fosforoverskuddet på udbringningsarealerne er bragt ned til 1,3 kg pr. ha, hvilket kommunen vurderer som værende tilnærmelsesvis fosforbalance.

4. Nitrat

- Overfladevand (nitratklasser 1-3)
- Grundvand (nitratfølsomme indvindingsområder)

Alle udbringningsarealer ligger i nitratklasse 0. De generelle afskæringskriterier mht. overfladevand er derfor overholdt. Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke er forhold, som taler for at skærpe i forhold til de generelle afskæringskriterier.

Af det samlede ansøgte areal på 153,74 ha er 93,08 ha beliggende i nitratfølsomt indvindingsområder for drikkevand. Der er beregnet et nitratindhold i det vand, som forlader rodzonen, på 41 – 53 mg pr. liter i ansøgt drift. Nitratindholdet falder i forhold til nudrift. De generelle afskæringskriterier er således overholdt. Silkeborg Kommune har vurderet, at der ikke er forhold, som taler for at skærpe i forhold til det generelle afskæringskriterier.

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006 med senere ændringer

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Silkeborg Kommune hermed godkendelse til ovennævnte ejendom på nedenstående vilkår. Det er Silkeborg Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt til og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven, m.v. samt afledning af spildevand og overfladevand efter Miljøloven) skal søges separat og der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri må igangsættes.

Ejendommen skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år, betragtes det som kontinuitetsbrud. Derved bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2018.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. senest den 27.9.2010 påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger, klageberettigede myndigheder og organisationer og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84-87. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Ekstraposten den 09.09.2010.

Godkendelsen kan påklages i overensstemmelse med reglerne i Lov om miljøgodkendelse af m.v. af husdyrbrug kapitel 7.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Silkeborg Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen, Natur- og Miljøsektionen, Søvej 1, 8600 Silkeborg eller pr. e-mail til

teknisk@silkeborg.dk. Silkeborg Kommune skal have klagen senest d. 27.9.2010 indenfor kommunens åbningstid. Kommunen videresender eventuelle klager til Miljøklagenævnet sammen med sagens akter.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes, før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt senest 6 måneder efter annonceringen, dvs. senest d. 29.3.2011.

Med venlig hilsen

Morten Horsfeldt Jespersen
Sektionsleder

Hanne Lise Koed
Sagsbehandler

Udkast til afgørelse er fremsendt til kommentering inden meddelelse af godkendelsen til følgende (høring):

Ansøger

- Henrik Andreassen, Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup

Konsulent

- Henning Pedersen, LandboMidtØst, Asmildklostervej 11, 8800 Viborg, E-mail: hep@lmo.dk

Naboer, (Fundet ud fra konsekvensområde på 245 m)

- Jens Mikael Lindegaard Madsen, Malmhøjvej 6, 8620 Kjellerup
- Frantz Märcher Laursen, Frederiksdalvej 35, 8620 Kjellerup

Ejere af forpagtede arealer:

- Silkeborg Kommune Viborgvej 73, 8600 Silkeborg
- Torben Madsen Frederiksdalvej 54, 8620 Kjellerup
- Jens Michael Madsen Malmhøjvej 6, 8620 Kjellerup
- Kragelund Funder Menighedsråd Sinding Hedevej 2, 8600 Silkeborg
- Morten Nebel, Døstrupvej 154, 9500 Hobro (ejer: Nørrelundvej 20, 8620 Kjellerup)
- Jørgen Nielsen, Engesvang vej 18 (ejer: Brunbakkevej 3, 8600 Silkeborg)

Kopi af endelig afgørelse med bilag er sendt til:

- Ansøger: Henrik Andreassen, Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup
- Konsulent: Henning Pedersen, LandboMidtØst, Asmildklostervej 11, 8800 Viborg, E-mail: hep@lmo.dk
- Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: post@aar.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Fiskeriforening. E-post: mail@dkfisk.dk

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Malmhøjvej 13, 8620 Kjellerup, herunder samtlige arealer, inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 69009 og CVR nr. 13086591.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke påbegyndt indenfor 2 år, og hvis den ikke er udnyttet indenfor 3 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Ejendommen skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse.
4. Den nye gyllebeholder skal placeres, så der er mindst 50 m til § 3-beskyttet hede mod nord.
5. Eksisterende læhegn omkring bygninger skal vedligeholdes og om nødvendigt fornyes.
6. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen, før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år
7. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
8. Ved ejendommens eventuelle ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativerne.
  - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres og gøres uanvendelige.

Miljøteknisk vurdering

- Drift og indretning

Det forudsættes, at ejendommen indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretning fremgår af bilag 1-4, og, arealoversigt fremgår af bilag 12.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og at der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Hvis projektet ikke igangsættes indenfor 2 år efter meddelelse om godkendelse, er det en naturlig følge af vilkår 2, at godkendelsen bortfalder. Hvis projektet derimod iværksættes (nye bygninger og/eller et dyrehold på mere end 199,77 DE) betragtes projektet som iværksat, og vilkårene træder i kraft.

Ejendommen ligger udenfor de områder, som i Kommuneplan 2009-2020 for Silkeborg Kommune er udpeget som landskabelige interesseområder.

I forbindelsen med udvidelsen forlænges den eksisterende kostald mod nord. Udvidelsen er 833 m². Da nybyggeriet ligger tættere end 15 m fra Malmhøjvej (offentlig vej) og tættere end 30 m fra naboskel til ejendommen Malmhøjvej 6, kræves der dispensation for ovennævnte afstandskrav. Der er 6 m til Malmhøjvej og 15 m til naboskel til Malmhøjvej 6. Der gives dispensation med den begrundelse, at der er tale om forlængelse af den eksisterende stald, og at alt andet ville give store uhensigtsmæssigheder, såvel arbejdsmæssigt som ud fra en visuel betragtning. Bortset fra ovennævnte er alle generelle afstandskrav for nye anlæg overholdt.

Den eksisterende kostald ligger nærmere end 50 m fra nabobeboelse på ejendommen Malmhøjvej 6. Da ændringer af eksisterende byggeri, der medfører forøget forurening, ifølge § 6 i husdyrloven ikke er tilladt i en afstand af 50 m fra nabobeboelse, vil ændringerne i kostalden blive foretaget på den måde, at der bygges en indvendig mur i den sydlige del af den eksisterende kostald. Alle anlæg til dyr i kostalden vil således være placeret mere end 50 m fra nabobeboelse.

På ejendommen er der også kalvebokse indenfor 50 m fra nabobeboelse. Der foretages ikke udvidelse eller ændring af de kalvebokse, som ligger indenfor 50 m zonen. I ansøgt drift vil der være 6 småkalve (0-4 mdr.) mere end i nudrift. Disse 6 placeres i bokse, som ligger længere væk end 50 m fra nabobeboelsen på Malmhøjvej 6 (staldafsnit 1.1.4).

Der bygges en mindre møddingplads i forbindelsen med de eksisterende bygninger. Desuden vil der blive opført en ny gyl-

lebeholder ca. 55 m vest for eksisterende staldbyggeri og i nærheden af eksisterende plansiloer. Det vurderes, at placeringen sker i tilknytning til eksisterende anlæg, og at der derfor ikke kræves en § 22-tilladelsen til fritliggende byggeri (tidligere landzonetilladelse). Af samme årsag er der ikke stillet vilkår om skærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder. Det vurderes, at den nye gyllebeholder ikke giver visuelle gener for de omkringboende. Der er stillet vilkår om, at den nye gyllebeholder skal placeres mindst 50 m fra § 3-beskyttet hedeområde mod nord. Vilkåret er stillet for at beskytte hedeområdet, og fordi det er en del af forudsætningen i ansøgningsmaterialet.

Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved ejendommens eventuelle ophør er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand, herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Årsproduktion

9. Ejendommen Malmhøjvej 13 tillades drevet med en produktion på maksimalt:

- 220 stk. årskøer, jersey,
- 35 stk. småkalve (0-4 mdr.) og
- 25 stk. årsopdræt (23-25 mdr.)

svarende til i alt 268,73 DE beregnet efter de omregningsfaktorer, som er gældende i bekendtgørelsen nr. 717 af 2/7 2009 ("ny DE") og beregnet under en forudsætning om en mælkeydelse pr. ko på maksimalt 6555 kg mælk (standardydelse for jerseykøer).

10. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med alders-/vægtintervaller som angivet i bilag 4.

11. Almindelige sæsonudsving i dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger og ændrede alders-/vægtintervaller accepteres så længe det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.

12. Ejendommen skal underrette tilsynsmyndigheden således:

- Når besætningen er nået op 268,73 DE,
- Besætningens størrelse den 29/09-2012 (2 år efter godkendelse og den 29/09 2013 (3 år efter godkendelse).

13. I forbindelse med afholdelse af tilsyn skal opgørelser fra CHR, ydelseskontrollen eller lign. for hele den animalske produktion på ejendommen, dækkende de sidste 3 år produktion, være til rådighed for tilsynsmyndigheden.

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

14. Kalvebokse/hytter skal placeres på et tæt underlag med afløb, som opfylder samme krav, som gælder for møddingpladser.

15. Krybberester og foderaffald skal opbevares på en møddingplads med afløb til gyllesystem eller tilsvarende fast plads.

16. Mælkekøleanlægget skal kontrolleres og vedligeholdes således, at det altid kører energimæssigt optimalt.

17. Ejendommen skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi siden sidst, samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpestoffer.

- Årsproduktion

Det er antallet af dyr, der angiver den tilladelige produktions størrelse. De angivne dyreenheder (DE) er opgivet i henhold til bekendtgørelse nr. 717 af d. 2/7 2009 om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. ("ny DE"). Omregningen fra årskøer til DE er foretaget ud fra en forudsætning om en årlig mælkeydelse på maksimalt 6555 kg mælk pr. ko. Miljøvurderingerne er gennemført i forhold til antal og sammensætning af dyreholdet, og miljøgodkendelsen tager derfor afsæt heri, uagtet at der senere måtte ske ændringer i beregningsmetoden for antal dyreenheder.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder godkendelsen, hvis udvidelsen ikke er påbegyndt inden for 2 år fra meddelelse om godkendelse. Desuden er det en forudsætning, at der 3 år efter meddelelse om godkendelse er indsat et dyrehold svarende til det ansøgte. Såfremt der 3 år efter meddelelse om godkendelse er indsat et dyrehold på mindre end 268,73 DE, vil det være dyreholdet på det pågældende tidspunkt, som er afgørende for det fremtidige maksimale dyrehold. Der er vilkår om egenkontrol, som har til hensigt at sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode.

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i kvægbesætningen, idet en normal malkekæmpebesætning kræver en vis fleksibilitet med hensyn til opdræt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE (gældende definition) eller geneafstanden for lugt ikke forøges (dette kræver godkendelse). Antallet af DE beregnes efter den til enhver tid gældende definition.

Miljøteknisk vurdering

- Staldinventar- og drift

For at hindre, at der sker udvaskning af næringsstoffer fra kalvebokse/hytter samt fra krybbeaffald og foderrester, er det et krav, at det placeres/opbevares på en støbt plads med afløb til gyllebeholder.

Mælkekøleanlæg er interessant i energispareøjemed, da køleanlæg i gennemsnit bruger 15 % af det totale energiforbrug hos en mælkeproducent, og mulige driftsbesparelser er ofte betydelige. Det anbefales, at anlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, således at mælkekøling og drift af røreværket foregår på den mest energirigtige måde.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

18. Den nye kostald (staldanlæg 1.1.1 og 1.1.3) skal etableres med sengestald med fast gulv, 2 % hældning mod centralt dræn og skrabning hver 2. time (220 køer og 25 årsopdræt 23-25 mdr.).
19. Anlægget skal vedligeholdes ved at følge fabrikantens vejledning herom.
20. I dybstrøelsesstalde/bokse til småkalve skal der strøes halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer at der altid er tørt i overfladen.
21. Al produceret dybstrøelse på ejendommen skal køres direkte fra stald til mark.

- Ammoniakreducerende miljøteknologi

Kravet om 20 % reduktion (2008) af NH₃ tab fra stald og lager er opfyldt ved følgende tiltag:

- anvendelse af et staldsystem med sengestald med fast gulv, 2 % hældning mod centralt dræn og skrabning hver 2. time, og
- fodring med mindre råprotein end standard (se næste afsnit).

I ansøgningsforløbet har det været diskuteret, hvorvidt overdækning af den ny gyllebeholder skulle kræves under henvisning til kommunens BAT-niveau. Ansøger har ikke ønsket den ny beholder overdækket, fordi der er gode erfaringer med naturligt flydelag, og fordi meromkostningen ved overdækning er i størrelsesordenen 250.000 kr. I stedet har ansøger valgt at opfylde BAT-kravet ved anvendelse af retningslinierne i de af Miljøstyrelsen udarbejdede BAT-standardvilkår for malkekøer. Der er bl.a. anvendt fodertilpasning som anført i næste afsnit. Under afsnittet "Silkeborg Kommunes samlede vurdering" (se senere) er der redegjort for opfyldelse af BAT-standardvilkår for malkekøer.

Nærmeste § 7-område ligger ca. 950 m vest for anlægget. Området er en del af habitat-området H 228 "Stenholt Skov og Stenholt Mose". Desuden ligger der ca. 70 m nord og nordvest for anlægget et § 3-beskyttet hedeområde. Med henblik på at sikre naturtilstanden i de pågældende områder, er der foretaget vurderinger ud fra beregnede værdier for forskel i ammoniakemission fra anlægget før og efter udvidelsen. Desuden er der foretaget beregning over totaldeposition af ammoniak-N i nærmeste punkt i habitatområdet.

Da der skiftes fra et system med dybstrøelse til et staldsystem med lav ammoniakfordampning vil der til trods for udvidelsen være en mindre emission af ammoniak-N efter udvidelsen. Emissionen falder med 575 kg ammoniak-N pr. år. Beregninger viser, at totaldepositionen af ammoniak-N i nærmeste punkt i habitatområdet vil være højst 0,07 kg N pr. ha pr. år efter udvidelsen. På den baggrund vurderer Silkeborg Kommune, at udvidelsen ikke er i strid med bevaringsmålsætningen for habitatområdet, og at der heller ikke vil ske forringelse i tilstanden i det § 3-udpegede hedeområde mod nord og nordvest.

I afsnittet "Silkeborg Kommunes samlede vurdering" er der under delafsnittet "Natur" redegjort nærmere for de forhold, som har ført til ovennævnte konklusion. Desuden er der redegjort for håndtering af krav fra tidligere VVM-screening (6/9 2006) om, at al produceret dybstrøelse skal køres direkte fra stald til udbringning på markarealer.

Der er vilkår om, at al produceret dybstrøelse skal køres direkte fra stald til udbringning på markarealer, fordi det er en fortsættelse af en forudsætning fra VVM-screeningen af 6/9 2006.

Fodring

22. Fodringen skal tilpasses, så der anvendes en korrektionsfaktor for kvælstof på højst 0,96 for alle malkekøer på ejendommen.
23. Det skal i forbindelse med tilsyn eller lignende kunne dokumenteres, at korrektionsfaktoren på højst 0,96 kan overholdes.

Lugt

24. Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at staldene og fordringsanlæg holdes rene.
25. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

Gødnings- og ensilageopbevaring

26. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendomsniveau.
27. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
28. Afløb fra ensilagepladser skal føres til separat opsamlingsbeholder med en opbevaringskapacitet på minimum én måned. Opbevaringskapaciteten skal beregnes ud fra forventet nedbør og størrelsen på de befæstede arealer ved ensilagepladserne. Der kan ske udsprinkling jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Beholderen skal overholde kravene i DS 432.
29. Der skal etableres en overfyldsaktiveret pumpe, som sørger for at pumpe vand og ensilagesaft til gyllesystemet i tilfælde af overfyldning af beholderen. Pumpekapa-citeten skal svare til dimensionsgivende regnskyl (140

- Fodring

For at leve op til BAT-standardvilkår for malkekøer er der anvendt virkemiddel om fodring med mindre råprotein end standard. Standard for råproteinindhold er 173 g pr. FE (2005/2006-norm). På ejendommen vil der blive fodret med et råproteinindhold på maksimalt 168 g pr. FE. Da der er metodefrihed til at opnå et bestemt niveau for ammoniakemission er der ikke stillet vilkår til et bestemt råproteinindhold i foderet. I stedet er der stillet vilkår om overholdelse af en korrektionsfaktor for kvælstof på højst 0,96. I bilag 5 fremgår det, hvordan denne korrektionsfaktor er beregnet.

Det skal dokumenteres, at korrektionsfaktoren kan overholdes. Det kan fx være gennem udskrifter fra foderplanlægning eller foderkontrol.

- Lugt

Det vurderes, at det ansøgte ikke vil medføre væsentligt øgede lugtgener for naboejendomme, da nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone ligger udenfor de beregnede geneafstande. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, som er værre end forventeligt, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal ejendommen lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Gødnings- og ensilageopbevaring

Kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet på ejendomsniveau er stillet for at sikre at kapaciteten ikke opnås gennem (usikre) opbevaringsaftaler. I ansøgningsmaterialet er der beregnet en opbevaringskapacitet på over 15 måneder. Kravet er således opfyldt.

Vilkår vedr. årlig kontrol af opbevaringsanlæg til husdyrgødning har til formål at forebygge lækager og uheld. Når der ved den indvendige og udvendige inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen, at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men at den en gang om året efterses for evt. revner med mere. Inspektionen kan med fordel finde sted, når oplaget af husdyrgødning er mindst.

I forbindelse med udvidelsen vil der blive etableret beholder til opsamling af eventuel ensilagesaft og overfladevand fra ensilageplads i stedet for at lede dette til gyllesystemet. Beholderen vil blive benyttet i det omfang, det er muligt at foretage udsprinkling. I de perioder, hvor udsprinkling ikke er mulig, fx som

l/s/ha i 10 minutter).

30. Ensilagestakke, der ikke placeres på fast bund med afløb til opsamlingsbeholder, må højst være placeret på samme sted i 24 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før ensilage igen må placeres på samme sted.
31. Ensilagestakke må ikke placeres på arealer, der er vandlidende, eller hvor der er fare fra afstrømning til vandløb eller naturområder.
32. Gammelt overdækningsmateriale fra ensilagepladser o.l. skal løbende og minimum en gang om ugen, fjernes fra ensilagepladsområdet.
33. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til drænsystemet.

følge af snedække, vil vandet blive ledt til gyllesystemet.

For at sikre, at beholderen er stor nok, og for at sikre der ikke sker overløb i forbindelsen med kraftige regnskyl, er der vilkår om etablering af en overfyldningsaktiveret pumpe, som har kapacitet til at pumpe overskydende vand med eventuelt indhold af ensilagesaft til gyllesystemet.

For god ordens skyld gøres der opmærksom på at alle beholdere over 100 m³ for flydende husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand skal kontrolleres mindst hvert 10. år.

For at sikre mod afstrømning af ensilagesaft til beskyttede naturområder og vandløb, samt for at beskytte jord, overflade- og grundvandet, er der stillet vilkår til at ensilagestakke ikke må placeres på vandlidende arealer (f.eks. lavbundsarealer).

Der gøres endvidere opmærksom på, at der for ensilagestakke gælder de samme afstandskrav, som der gælder for ensilageopbevaringsanlæg.

Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand, saft og gylle fra møddinger, gyllebeholdere ensilagepladser/siloer, samt befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og husdyrgødning.

For afløbsplan for ansøgt nybyggeri se bilag 3.

Gyllehåndtering

34. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
35. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal enten foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne, som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
36. Efter udbringning af gylle på mark og fyldning af gyllevogne skal det sikres, at diverse rør og slanger m.v. er tørt, så der ikke spildes gylle på veje.

- Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn, samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses f.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes, f.eks. ved udspreddning.

På ejendommen anvendes kun gyllevogne med egen sugepumpe og tilbageløb. Der er således stor sikkerhed for, at der ikke sker spild på jorden i forbindelse med påfyldning af gyllevogne.

I øvrigt henvises til skærpede regler for gyllehåndtering i Bekendtgørelse om ændring af Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 736 af 30/06/2008.

Transport

37. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alli-

- Transport

Transport af husdyrgødning finder sted i korte, men hektiske perioder i marts/april samt enkelte dage i maj/juni.

gevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

38. Transport af gylle gennem byområder må kun finde sted på hverdage mellem kl. 6.00 og 18.00.

Ejendommens udbringningsarealer ligger temmelig spredt i forhold til opbevaringsanlæggene. Det betyder, at der vil være transporter gennem byområder i bl.a. Frederiksdal, Kragelund og Pederstrup. For at hindre unødige gener er der vilkår om, at der kun må ske transport af husdyrgødning gennem byområder på hverdage mellem kl. 6.00 og 18.00.

Vilkåret gælder kun transporter af husdyrgødning. Derudover køres der ensilage ind 4 gange årligt; typisk i slutningen af maj samt i begyndelsen af juni, september og oktober. Der er ikke hjemmel til at stille vilkår med hensyn til fodertransporter, men det forventes, at der vil blive taget størst mulig hensyn til de omkringboende.

Der gøres opmærksom på, at ifølge bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v. må transport af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 km kun finde sted med lastbil eller påhængskøretøj hertil. Desuden gøres opmærksom på, at i henhold til generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen, må husdyrgødning ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone og områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Kort over transportveje ses i bilag 11. I afsnittet med samlet vurdering er der angivet antal af udvalgte transporter før og efter udvidelsen.

Spildevand m.v.

39. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samletank eller gyllesystem.
40. Rengøring af sprøjtestyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
41. Rengøring af maskiner og redskaber, der har været anvendt, således at der er husdyrgødning på maskinerne og/eller redskaberne, skal vaskes på støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.
42. Vask af maskiner og redskaber anvendt til jordbearbejdning, uden rester af husdyrgødning og sprøjtemidler, kan rengøres på vaskeplads med afløb til dræn, såfremt der er olieudskiller.
43. Alt tagvand skal opsamles og bortledes via forsinkelsesbassin eller lignende.

- Spildevand

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjtestyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspreddt med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt forsvarlig løsning. Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler, for at sikre mod spild ved overløb.

Maskiner og redskaber, som ikke indeholder rester af husdyrgødning eller sprøjtemidler, kan vaskes på vaskeplads med olieudskiller og afløb til dræn.

For at sikre, at der ikke sker overbelastning i form af stoftransport og fysiske forandringer ved tilledning af store mængder regnvand til grøfter og øvrige vandløb, er der stillet vilkår om, at tagvand skal ledes via forsinkelsesbassin eller lignende anordning. Der er endvidere, for at sikre at den valgte

44. Der skal senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse indsendes beregninger, som viser, at det valgte system med forsinkelsesbassin eller lignende er dimensioneret korrekt i forhold til de recipienter, som tagvandet afledes til.

løsning lever op til Silkeborg Kommunes vurdering af vandløbets/grøftens fysiske forhold m.v., stillet vilkår om, at der skal indsendes dokumentation med beregninger, som underbygger, at det valgte system er dimensioneret korrekt.

Der gøres endvidere opmærksom på, at der skal søges særskilt tilladelse til afledning af tag og overfladevand hos Silkeborg Kommune. Af denne tilladelse vil der fremgå konkrete vurderinger af og krav til, hvor stor forsinkelse der skal til for at beskytte de berørte recipienter.

Silkeborg Kommune forlanger generelt forsinkelsesbassiner til afledning af tagvand. Da der laves nybyggeri på 833 m² må der forventes øgede vandmængder, og derfor træder kravet i kraft.

For afløbsplan for ansøgt nybyggeri se bilag 3.

Uheld og driftsforstyrrelser

45. Ejendommen skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
46. Der skal udarbejdes en beredskabsplan eller driftsforordning, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal indsendes til tilsynsmyndigheden senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse.
47. Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst én gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige, der færdes på ejendommen, og findes i et sprog, der kan forstås af de ansatte.
48. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

- Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel og ved pumpning af mælk.

En række af de stillede vilkår har til formål at forebygge uheld, som kan medføre forurening af det eksterne miljø. Generelt er det dog væsentligt, at der i den daglige drift tages de nødvendige foranstaltninger ift. at reducere potentielle risici. Såfremt der alligevel sker uheld, er beredskabsplanen et væsentligt værktøj ift. at mindske de negative konsekvenser som følge af uheld. Beredskabsplanen skal beskrive procedurerne i tilfælde af, at et givent uheld sker, så der ikke er tvivl om, hvad der skal gøres, hvem der skal kontaktes mv.

Udover at være BAT, så er det Silkeborg Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden og relevante myndigheder, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte mm. og andre, der har deres daglige gang på ejendommen. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig og såfremt der er udenlandsk arbejdskraft, findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

Støj

49. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften på ejendommen giver anledning til flere støjgener for omboende

- Støj

Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Det skyldes bl.a., at ak-

end forventet, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne.

Skadedyr

50. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
51. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester m.v. og på et højt hygiejneniveau.
52. Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levedemuligheder for rotter.

Støv

53. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Dette vurderes af tilsynsmyndigheden.
54. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cycloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

Lys

55. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
56. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at ejendommen giver anledning til lysgener, skal ejendommen lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

57. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplaget må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
58. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største

tiviteter på ejendommen foregår i modsat retning i forhold til nærmeste nabo, og at alle andre nabobeboelser ligger forholdsvist langt væk. Der er derfor ikke stillet vilkår om overholdelse af specifikke støjgrænser.

- Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium (www.dpil.dk) opdateres én gang årligt.

På ejendommen opbevares krybberester og lignende på møddingplads. Møddingpladsen bør være overdækket med presenning eller lignende, da det medvirker til at sikre mod fluegener.

- Støv

Der forventes ikke væsentlige støvgener fra ejendommens anlæg. Dog opfordres der til god landmandspraksis, hvor al transport til og fra ejendommen, for at begrænse støvgener, foregår ved hensynsfuld kørsel, og hvor alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

Der anvendes kun belysning indvendig i staldene. I aften- og nattimerne er belysningen som hovedregel slukket. Der forventes således ikke lysgener for de omkringboende.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal ejendommen lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Oplag af olie og kemikalier

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier og kemikalier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb.

Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof m.m., er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.

59. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Affald

60. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
61. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
62. Ejendommens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
63. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares efter gældende regler i "Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr"⁶. Der må i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstå uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

Ift. ejendommens olietanke henvises i øvrigt til reglerne i olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 259 af 23. marts 2010).

Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand) samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ. Regulativet kan findes på kommunens hjemmeside www.silkeborgkommune.dk (søg på ordene "regulativ erhvervsaffald").

Reglerne for animalsk affald og døde dyr er beskrevet i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, nr. 439 af 11. maj 2007. Herfra kan særligt fremhæves, at opbevaringen skal ske skyggefuldt, afskærmet mod vilde dyr og hævet fra jorden, evt. på et ventileret sted. Endvidere skal opbevaringen foretages i passende afstand fra offentligheden. Der skal foretages tilmelding til afhentning inden 24 timer.

⁶ Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007

Vilkår for udbringningsarealer

Udbringning

64. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 268,73 DE på de udbringningsarealer, som hører til ejendommen Malmhøjvej 13 (153,74 ha), jf. bilag 12. Antallet af DE er beregnet ud fra en forudsætning om en maksimal mælkeproduktion på 6555 kg mælk pr. ko (standard mælkeydelse for jerseykøer).
65. Der skal benyttes et sædskifte svarende til et K12 sædskifte, dvs. et sædskifte med et udvaskningsindeks på 80 eller bedre.
66. Plantedirektoratets regler for udbringning af op til 2,3 DE pr. ha skal overholdes.
67. Udbringning af husdyrgødning skal ske efter gældende regler og vilkårene i denne miljøgodkendelse. Det skal tilstræbes, at udbringning sker med mindst mulig lugtge og ammoniakfordampning til følge. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at udbringning af husdyrgødning forårsager unødige gene eller fordampning, kan der gives påbud om ændring af praksis.
68. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførselsaftaler m.v. (af mindst 1 års varighed) skal opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
69. Der må ikke etableres åbne afvandringsrender fra marker til eventuelle vandløb eller søer/vandhuller.
70. Udsprinkling af ensilagepladsvand fra separat beholder skal foregå ved manuel start af pumpe, efter at det er konstateret, at husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning af ensilagesaft er overholdt.
71. Der skal etableres en 10 m bred og 175 m lang dyrkningsfri bræmme i den del af mark 16-0, som grænser op til habitat-området "Stenholt Skov og Stenholt Mose".

Miljøteknisk vurdering

- Udbringning

På ejendommen Malmhøjvej 13 vil der efter udvidelsen være en årlig produktion på 262,18 DE i gylle og 6,55 DE i dybstrøelse; i alt 268,73 DE. Der er ingen modtagelse eller afsætning af husdyrgødning fra og til andre bedrifter. Alt produceret husdyrgødning udbringes på ejede og forpagtede udbringningsarealer, i alt 153,74 ha, jf. bilag 12. Der indgår ikke aftalearealer i ansøgningen.

Det indgår som en forudsætning, at den udbragte mængde på 268,73 DE indeholder maksimalt 24.014,23 kg N (total-N, 2005/2006-norm) og 4097,69 kg P (total-P).

Det ligger til grund for beregningerne i ansøgningssystemet, at mælkeydelsen for malkekøerne er maksimalt 6555 kg mælk pr. ko. Fra 1/8 2010 skal mælkeydelsen indregnes, når antal årskøer omregnes til DE. Dette fremgår af bekendtgørelse nr. 717 af 2/7 2019 om ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Da det ligger til grund for ansøgningen, at der anvendes et K12-sædskifte, er der stillet vilkår om, at dette sædskifte skal anvendes, eller at der anvendes et sædskifte med et udvaskningsindeks på 80 eller bedre. Det er præciseret, at Plantedirektoratets regler for udbringning af op til 2,3 DE pr. ha skal overholdes. Der gøres opmærksom på, at der i disse regler indgår, at græsarealer i omdrift kun på pløjes i perioden 1. marts til 1. juni. I "Sædskiftenotatet" af 27/6 2007 er de nærmere omstændigheder vedrørende bevoksning og pløjetidspunkter beskrevet. Notatet kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside på www.mst.dk.

Enkelte af udbringningsarealerne er beliggende tæt på bymæssig bebyggelse i Kjellerup, Balle By og Kragelund. Der gøres opmærksom på, at i henhold til generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen må husdyrgødning ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, som ligger nærmere end 200 m fra byzone, sommerhusområder samt områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

Alle de ansøgte udbringningsarealer er beliggende i Silkeborg Kommune.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer er omfattet af § 3-udpegning.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer ligger i § 7-område eller i Natura 2000-område. Markerne 1-0 til 5-0, 7-0, 15-0 og 16-0 er dog beliggende helt eller delvist indenfor 1000 m fra § 7-områder. Indenfor 1000 m fra § 7-områder skal udbringning af

flydende husdyrgødning ske ved nedfældning, når der er tale om sort jord og græs.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til udbringningsarealerne er EF-habitatområde nr. H 228 "Stenholt Skov og Stenholt Mose". Mark 16-0 grænser på en strækning af ca. 175 m op til habitatområdet. For at beskytte sårbar natur, herunder et hedeareal, er der stillet vilkår om, at der skal være en dyrkningsfri bræmme, som er mindst 10 m bred, i den del af mark 16-0, som grænser op til habitatområdet. Der er tale om den vestlige del af marken, som mod nord grænser op til habitatområdet. Med det stillede vilkår vurderer Silkeborg Kommune, at der ikke vil kunne ske påvirkning af sårbar natur i habitatområdet

Alle de ansøgte 153,74 ha ligger i nitratklasse 0, dvs. arealer, som anses som robuste i forhold til nitratudvaskning til overfladevand. Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke er forhold, som taler for at skærpe i forhold til de generelle afskæringskriterier med hensyn til nitratklasser.

Af det samlede udbringningsareal ligger 93,08 ha i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. I ansøgningsystemet er det beregnet, at der i de pågældende områder vil være et nitratindhold på mellem 41 og 53 mg pr. liter i det vand, som forlader rodzonen. Det er ligeledes beregnet, at nitratindholdet ikke stiger som følge af udvidelsen. De generelle afskæringskriterier er således overholdt. Derudover har kommunen vurderet, at der ikke er forhold, som taler for at skærpe i forhold til de generelle afskæringskriterier. I afsnittet med samlet vurdering er der redegjort nærmere for denne konklusion.

Med hensyn til fosfor er hele udbringningsarealet på 153,74 beliggende i fosforklasse 0, dvs. arealer, som er robuste med hensyn til risiko for tab af fosfor. Bortset fra mark 21-1, som er lerjord (4,44 ha), er indplaceringen i fosforklasse 0 sket, fordi der er tale om sandjord.

I ansøgningsystemet er det beregnet, at der efter udvidelsen vil være en tilførsel af fosfor gennem husdyrgødning på 26,7 kg pr. ha pr. år. Bortførslen med det oplyste sædskifte er beregnet til 25,4 kg P pr. ha pr. år. Det vil være et overskud på 1,3 kg P pr. ha pr. år. Silkeborg Kommune anser, at dette er tilnærmelsesvis fosforbalance og har derfor vurderet, at der ikke er behov for at skærpe yderligere i forhold til de generelle afskæringskriterier for fosfor, end der allerede er gjort. I ansøgningsystemet er det beregnet, at fosforkravet er overholdt med en margin på 1294,3 kg P pr. år i forhold til de generelle afskæringskriterier.

På ejendommen er der ingen udbringningsarealer, som skrånede mere end 6 grader ned mod vandløb, søer eller vandhuller. Det har derfor ikke været relevant at stille vilkår til forebyggelse

af afstrømning som følge af erosion. Dog er der stillet vilkår om, at der ikke må etableres åbne afvandingsrender fra marker til eventuelle vandløb. For generelt at sikre mod udvaskning af gødning og sprøjtemidler til vandløb, vandhuller og søer, gøres der desuden opmærksom på de generelle regler om 2 m dyrkningsfri bræmmer, jf. Vandløbslovens § 69.

Udsprinkling af overfladevand fra ensilagepladserne skal ske i overensstemmelse med Husdyrgødningsbekendtgørelsens bestemmelser. Derfor er der stillet vilkår om, at hver enkelt start af pumpen til sprinklersystemet foretages manuelt, efter at det er konstateret, at udsprinkling kan foregå i overensstemmelse med gældende regler. Den manuelle start skal bl.a. sikre, at sprinkleranlægget ikke kører, når der er vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord eller risiko for afstrømning.

Vilkår for miljøredegørelser

72. Der skal på ejendommen foretages et energif eftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer på ejendommen gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder resultater og evt. konkrete energi-spareforslag. Rapporten skal senest den 31. december 2012 indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.
73. Ejendommen skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.
74. Vandforbruget skal registreres mindst én gang om måneden. Forbruget skal indføres i et skema, således at forbruget kan sammenlignes med tidligere års forbrug.

Miljøteknisk vurdering

- miljøredegørelser

Disse vilkår er efter aftale med ansøger indføjet med henblik på at skabe større åbenhed og forståelse for virksomhedens miljøforhold.

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT følgende:

- At man gennemgår ejendommen med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab.
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås.
- At der anvendes energibesparende belysning.
- At man opdager og reparerer evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Renere teknologi sigter blandt andet på:

- At minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer pr. produceret enhed.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Der er vilkår om registrering af vandforbrug, så pludselige ændringer kan opdages og analyseres.

Silkeborg Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Silkeborg Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- ejendommen drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandssændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbar over for næringsstofpåvirkning.
- endvidere overholder udvidelsen husdyrlovgivningens fastlagte afskæringskriterier.

Derfor meddeler Silkeborg Kommune miljøgodkendelse til ejendommen på en række vilkår.

Kommentarer til udvidelsen

Da der er tale om en § 11-miljøgodkendelse har der ikke været gennemført en foroffentlighedsperiode. Det har heller ikke været relevant at foretage en nabokommunehøring, da anlæg og alle arealer er beliggende i Silkeborg Kommune.

Ét af de ansøgte udbringningsarealer ligger tæt på kommunegrænsen til Ikast-Brande, og da der er sårbar natur i området omkring den pågældende mark, har det været overvejet at indhente en nabokommuneudtalelse fra Ikast-Brande Kommune. Imidlertid har Silkeborg Kommune vurderet, at dette ikke er nødvendigt, da det tilgrænsende areal i Ikast-Brande Kommune ikke ligger i hverken habitatområde eller § 7-område.

I høringsperioden (3 ugers høring af bl.a. naboer) er der ikke kommet bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til

- Landskabet

- Naboer (placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.)
- BAT - bedste tilgængelige teknik
- Energi og ressourcer
- Uheld og driftsforstyrrelser
- Jord
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur

Der gives godkendelse til udvidelse til et dyrehold svarende til 268,73 DE i kvæg. Det er antallet af dyr, der angiver den tilladelige produktions størrelse. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Dyreholdet er fordelt på følgende dyretyper:

Dyretype	Ansøgt drift		
	Stk.	Alder/vægt ind/ud	DE
Malkekøer, jersey	220		250,14
Småkalve	35	(0 - 4 mdr.)	6,55
Opdræt	25	(23 - 25 mdr.)	12,04
I alt			268,73

På udbringningsarealet på 153,74 ha tilføres der således 1,75 DE pr. ha. Dette ligger over den grænse på 1,70 DE pr. ha, som gælder generelt for kvægbrug. Det ligger dog under grænsen på 2,30 DE pr. ha, som er gældende under visse forudsætninger som beskrevet i Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁷.

Der afsættes ikke husdyrgødning til aftalearealer. Der er heller ikke regnet med afsætning af gødning under afgræsning. Dette udelukker dog ikke, at der kan foretages afgræsning, fordi tilførslen vil være 1,75 DE pr. ha, uanset om der afgræsses eller ej.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke påbegyndt indenfor 2 år, og hvis den ikke er udnyttet indenfor 3 år efter meddelelse om godkendelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Vilkårene i miljøgodkendelsen er gældende fra godkendelsestidspunktet, dog således at hvis projektet ikke igangsættes indenfor 2 år, bortfalder godkendelsen. Hvis projektet iværksættes (nye bygninger og/eller et dyrehold på mere end 199,77 DE) betragtes projektet som iværksat, og vilkårene træder i kraft.

Varetagelse af hensyn til landskab

⁷ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19/12 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. med senere ændringer.

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra "Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed" og Planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Ejendommen Malmhøjvej 13 er beliggende i et relativt fladt landskab, som er præget af landbrugsbyggeri og en del skovbevoksning. Ejendommen ligger udenfor de områder, som i Kommuneplan 2009-2020 for Silkeborg Kommune er udpeget som landskabelige interesseområder.

I forbindelsen med udvidelsen vil der blive opført en ny gyllebeholder ca. 55 m vest for eksisterende staldbyggeri og i nærheden af eksisterende plansiloer. Det vurderes, at placeringen sker i tilknytning til eksisterende anlæg, og at der derfor ikke kræves en § 22-tilladelse til fritliggende byggeri (tidligere landzonetilladelse). Af samme årsag er der ikke stillet vilkår om skærmende beplantning omkring den nye gyllebeholder. Det vurderes heller ikke, at den nye gyllebeholder giver visuelle gener for de omkringboende.

Det er Silkeborg Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved ejendommens eventuelle ophør er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand, herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Alle anlæg (planlagte og eksisterende) på ejendommen ligger udenfor skovbyggelinie, sø- og åbeskyttelseslinie og kirkebyggelinie.

Naboer –placering,– lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.

- Placering af anlæg

I forbindelsen med udvidelsen forlænges den eksisterende kostald mod nord. Udvidelsen er 833 m². Da nybyggeriet ligger tættere end 15 m fra Malmhøjvej (offentlig vej) og tættere end 30 m fra naboskel til ejendommen Malmhøjvej 6, kræves der dispensation for ovennævnte afstandskrav. Der er 6 m til Malmhøjvej og 15 m til naboskel til Malmhøjvej 6. Dispensationen gives med den begrundelse, at der er tale om forlængelse af den eksisterende stald, og at alt andet ville give store u hensigtsmæssigheder, såvel arbejdsmæssigt som ud fra en visuel betragtning.

Alle andre, nye anlæg overholder gældende afstandskrav.

- Kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ikke andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter

af naboejendomme eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone.

- Lugt

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i kvægbesætningen, idet en normal malkekvægbesætning kræver en vis fleksibilitet med hensyn til opdræt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges (dette kræver godkendelse).

Geneafstande (i meter) fra ejendommen ved ansøgte projekt er beregnet som følger:

	Beregnet geneafstand i meter - ukorrigeret	Faktisk afstand i meter (nærmeste staldmidtpunkt)
Enkeltbolig uden landbrugspligt	66,16	310,54
Samlet bebyggelse	118,16	1829,22
Byzone	209,23	1355,56

Nærmeste nabo er ejendommen Malmhøjvej 6, som ligger ca. 53 m fra nærmeste staldmidtpunkt. Der er landbrugspligt på denne ejendom, og der skal derfor ikke beregnes geneafstand for lugt til den.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er ejendommen Malmhøjvej 11. Der er ca. 311 m fra denne ejendom til nærmeste staldmidtpunkt (staldafsnit 1.1.4, stald 2a, småkalve).

Geneafstanden for lugt i forhold til enkeltbolig uden landbrugspligt er i ansøgningssystemet beregnet til 66,16 m. På ejendommen Malmhøjvej 11 vil der kunne opleves lugt fra det planlagte dyrehold på Malmhøjvej 13. Lugten vil dog ikke være så stærk, at den er genevoldende.

Konsekvensområdet for lugt (beregnet efter FMK modellen), dvs. den afstand indenfor hvilken der vil kunne opleves lugt, som ikke er genevoldende, er i ansøgningssystemet beregnet til 244,8 m.

Nærmeste byzone, Kragelund og nærmeste samlede bebyggelse, Frederiksdal ligger begge udenfor såvel geneafstand for lugt som konsekvensområde for lugt.

Det vurderes samlet, at udvidelsen ikke vil medføre uacceptable lugtgener for naboejendomme, samlet bebyggelse og byzone, da genekriterierne er overholdte. Det vurderes derfor, at ejendommens lokaliseringsforhold er tilfredsstillende for et landbrug af denne størrelse.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det

nødvendigt, skal ejendommen lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Støj

Ud over malkeanlægget vil der være støj i forbindelse med transporter. Desuden vil der være støj fra indblæsning af foder. Dette foretages indenfor normal arbejdstid og med en maksimal varighed på ca. en time. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Det skyldes bl.a., at aktiviteter på ejendommen foregår i modsat retning i forhold til nærmeste nabo, og at alle andre nabobeboelser ligger forholdsvist langt væk. Der er derfor ikke stillet vilkår om overholdelse af specifikke støjgrænser.

Der er vilkår om, at såfremt der skulle opstå uforudsete gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger. Hensigten med vilkåret er at sikre, at der så hurtigt muligt kan foretages afhjælpning af eventuelle og uforudsete støjgener.

- Fluer mm.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium (www.dpil.dk) opdateres én gang årligt.

På ejendommen opbevares krybberester og lignende på møddingplads. Møddingpladsen bør være overdækket med kompostdug eller lignende, da det medvirker til at sikre mod fluegener.

- Støv

Der forventes ikke væsentlige støvgener fra ejendommens anlæg. Dog opfordres der til god landmandspraksis, hvor al transport til og fra ejendommen, for at begrænse støvgener, foregår ved hensynsfuld kørsel, og hvor alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

Der anvendes kun belysning indvendig i staldene. I aften- og nattetimerne er belysningen som hovedregel slukket. Der forventes således ikke lysgener for de omkringboende.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal ejendommen lade foretage undersøgelse af

forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Affald

Der er udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald gældende for virksomheder i Silkeborg Kommune. Regulativet kan findes på kommunens hjemmeside, www.silkeborgkommune.dk (søg på "ordene regulativ erhvervsaffald"). Dette regulativ er gældende for ejendommen, hvilket betyder, at man skal anvende en godkendt (eller - den kommunale) modtageplads eller anvende godkendte transportører.

Ønsker man at aflevere enkelte fraktioner til anden bortskaffelsesordning, skal der gives dispensation fra Silkeborg Kommune.

Oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold. Der skal, for at få overblik og incitament til nedbringelse af mængden af affald på ejendommen føres registrering over affaldsproduktionen.

Reglerne for animalsk affald og døde dyr er beskrevet i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, nr. 439 af 11. maj 2007. Herfra kan særligt fremhæves, at opbevaringen skal ske skyggefuldt, afskærmet mod vilde dyr og hævet fra jorden, evt. på et ventileret sted. Endvidere skal opbevaringen foretages i passende afstand fra offentligheden. Der skal foretages tilmelding til afhentning inden 24 timer.

- Transport

Transport af husdyrgødning finder sted i korte, men hektiske perioder i marts/april samt enkelte dage i maj/juni.

Ejendommens udbringningsarealer ligger temmelig spredt i forhold til opbevaringsanlæggene. Det betyder, at der vil være transporter gennem byområder i bl.a. Frederiksdal, Kragelund og Pederstrup. For at hindre unødige gener er der vilkår om, at der kun må ske transport af husdyrgødning gennem byområder på hverdage mellem kl. 6.00 og 18.00.

Vilkåret gælder kun transporter af husdyrgødning. Derudover køres der ensilage ind 4 gange årligt; typisk i slutningen af maj samt i begyndelsen af juni, september og oktober. Der er ikke hjemmel til at stille vilkår med hensyn til fodertransporter, men det forventes, at der vil blive taget størst mulig hensyn til de omkringboende.

Der gøres opmærksom på, at ifølge bekendtgørelse nr. 1152 af 23/11 2006 om husdyrhold og arealkrav m.v. må transport

af husdyrgødning over en vejafstand på mere end 10 km kun finde sted med lastbil eller påhængskøretøj hertil.

Antallet af transporter i nudrift og ansøgt drift er anslået til følgende:

	Nudrift	Ansøgt drift
Mælk	365	180
Foder	44	55
Halm	10	5
Gylle	150	195
Dyr	20	30
I alt	589	465

Det samlede antal transporter falder, fordi der fremover kun vil blive afhentet mælk hver anden dag. De øvrige transporter vil stige ganske lidt, men kommunen vurderer, at stigningen ikke vil være genevoldende.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Kort over transportveje ses i bilag 11.

BAT - bedste tilgængelige teknik

Strategien i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v., bygger på forureningsbegrænsningsprincippet, der er beskrevet i lovens § 1. Lovens strategi prioriterer forebyggelse højest. Forurening skal først og fremmest forebygges ved anvendelse af renere teknologi, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg. Den forurening, der ikke kan forebygges, skal begrænses mest muligt ved anvendelse af bedst mulige renseteknologi.

Der er derfor, i forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse, foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er der foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger.

Der er i forhold til kommunens niveau for BAT på landbrugsområdet foretaget vurderinger for områderne: management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi, opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning.

- Management

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om, at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabe-

ne til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt. Det er på baggrund af den beskrevne drift vurderet, at det ansøgte projekt lever op til dette.

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen (i form af f.eks. kvitteringer og fakturaer fra godkendt vognmand).

Udarbejdelse af beredskabsplan opfattes at kommunen som værende BAT, idet udarbejdelsen af planen gør, at man får vurderet og gennemtænkt forskellige former for procedurer ved diverse uheld således, at evt. skader ved uheld kan minimeres. Der er derfor sat vilkår om, at der skal udarbejdes en beredskabsplan, hvis en sådan ikke allerede forefindes.

På ejendommen udarbejdes endvidere gødningsplan, der er dagligt eftersyn af anlæg mv., registrering af ressourceforbrug, oplæring og uddannelse af personale mv. og hyppig rengøring. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til anvendelse af BAT.

- Foder

En stor del af foderet dyrkes på ejendommens arealer. Der suppleres med indkøbt kraftfoder. Der udarbejdes løbende foderplaner efter de nyeste normer og viden på området. Der tages analyser af alt grovfoder, og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.

På baggrund af ovenstående vurderer Silkeborg Kommune, at ejendommen anvender BAT indenfor fodring.

- Staldindretning

Det fremgår af forarbejderne til Husdyrbrugsloven, at kravet om BAT gælder for både eksisterende og nyetablerede dele af anlægget, når der søges om godkendelse af en ændring eller udvidelse.

I bilag 4 er der en tabel med oversigt over de forskellige staldafsnit.

I henhold til principperne om BAT-standardvilkår for malkekøer er der beregnet følgende BAT-standard niveau (beregnet som vejledende maksimale emissionsgrænseværdi for ammoniak):

Dyretype	Antal	Vejledende grænse for ammoniak-emission	Bidrag fra kategori
Malkekøer, jersey	220	6,6	1452
Småkalve, 0-4 mdr.	35	2,15 x 0,938 *	71
Opdræt, 23-25 mdr.	25	2,21**	55
I alt			1578

* Beregnet som 2,15 korrigeret fra norm for 0-6 mdr. til aktuelt værdi på 0-4 mdr.

** Beregnet som 1,72 ganget med en korrektionsfaktor på 1,287 på grund af aktuelt vægtinterval på 23-25 mdr.

I ansøgningssystemet er der med det anvendte staldsystem som virkemiddel og fodring med nedsat råproteinindhold beregnet en ammoniakemission fra stald og lager på 1464 kg ammoniak-N pr. år. Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt med en margin på 114 kg ammoniak-N pr. år.

Da emissionsgrænseværdien kan overholdes uden overdækning af ny gyllebeholder, er der ikke stillet vilkår om overdækning.

Det er ikke relevant at anvende BAT-teknologierne gyllekøling og gylleforsuring i et system med faste gulve, fordi der ikke er nogen egentlig gyllekumme, hvor køling og forsuring kan finde sted.

Der etableres ikke kemisk luftrensning, da det ikke er muligt, når der anvendes naturlig ventilation.

Silkeborg Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler med hensyn til BAT og staldindretning.

- Forbrug af vand og energi

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind. Renere teknologi sigter blandt andet på: At minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer pr. produceret enhed.

Det forventes, at vandforbruget efter udvidelsen vil stige fra ca. 4.000 til ca. 6.000 m³ pr. år. Dette er en stigning på 50 %. Da antallet af dyreenheder stiger med 35 %, vurderes det, at stigningen i vandforbrug ligger på et acceptabelt niveau. Der er vilkår om registrering af vandforbrug, så pludselige ændrin-

ger kan opdages og analyseres. På den måde er der større sandsynlighed for, at eventuelle læk opdages hurtigst muligt.

I ansøgt drift vil vandkar blive placeret i mellemgangene. Der er således let adgang til at konstatere et evt. vandspild.

Der anvendes følgende energibesparende tiltag:

- Staldene er med naturlig ventilation, og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der bruges lysstofrør. Lamper rengøres jævnligt. Om natten er ca. 10 % af lamperne tændt. Ellers er lys kun tændt efter behov.
- Køretøjer vedligeholdes, og tomgangskørsel undgås.

Det forventes, at elforbruget på ejendommen vil stige fra nuværende ca. 100.000 kWh pr. år til ca. 150.000 kWh pr. år efter udvidelsen. Ud fra normtal fra EnergiMidt kan der på en ejendom med 220 årskøer forventes et elforbrug på ca. 161.000 kWh. Det forventede elforbrug ligger altså under normen. Alligevel er der stillet vilkår om, at der skal foretages et energieftersyn, og at rapporten skal indsendes. Vilkåret har til hensigt at belyse, om der er mulighed for yderligere energibesparelser. Der er kun få omkostninger ved gennemførelse af et energieftersyn.

På baggrund af ovenstående og på baggrund af, at der i forvejen er økonomisk incitament til at spare på vand og energi, vurderer Silkeborg Kommune, at ejendommen anvender BAT indenfor forbrug af vand og energi.

- Opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning

På ejendommen vil der blive anvendt følgende tiltag omkring opbevaring/behandling og udbringning af husdyrgødning:

For gylletankene gælder at:

- det er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske og kemiske påvirkninger
- Lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte
- Beholdere kontrolleres hvert 10. år

Udbringning

- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspredning til gylle)
- Krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- Krav til nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- Krav om maksimal mængde husdyrgødning pr ha.

- Der udarbejdes hvert år en mark – og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.
- Ejeren udbringer selv gyllen. Gyllen nedfældes.
- Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør) Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og/eller nedfældes i sort jord, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.
- Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

På baggrund af ovenstående, vurderer Silkeborg Kommune, at ejendommen anvender BAT indenfor opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Udover at være BAT, så er det Silkeborg Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærverk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin ejendom og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld, der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst én gang hvert år for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig, hvis man kan få fat i den. Derfor stilles der krav om, at den skal være let tilgængelig og synlig.

Der er stillet vilkår om, at der skal udarbejdes beredskabsplan for ejendommen senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse.

Ved evt. anvendelse af udenlandsk arbejdskraft, er der desuden stillet vilkår om, at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den ansatte.

Jord

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering af gylle foregår under opsyn, samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

På ejendommen anvendes der kun gyllevogne med egen sugepumpe og tilbageløb. Der er således stor sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning i forbindelse med påfyldning af gyllevogne.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm., er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der henvises i øvrigt til Olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 259 af 23. marts 2010), idet der gøres opmærksom på, at ejeren af overjordiske ståltanke under 6000 l skal sikre, at typegodkendte tanke med korrosionsbeskyttelse skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret. Øvrige ståltanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, mens tanke hvis fabrikationsår ikke er kendt, skulle være sløjfet senest d. 31. august 2008.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspreddt med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt forsvarlig løsning. Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler, for at sikre mod spild ved overløb.

Maskiner og redskaber som ikke indeholder rester af husdyrgødning eller sprøjtemidler kan vaskes på vaskeplads med olieudskiller og afløb til dræn.

Grundvand

Anlæg:

Håndtering af gødning foregår som forarbejdet gylle og dybstrøelse. For at sikre at husdyrgødningen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstofoptag og størst vækst, og dermed mindst udvaskning til grundvandet, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen er beregnet til godt 15 måneder. Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendomsniveau.

For afløbsplan for ansøgt nybyggeri se bilag 3.

Arealer:

Af et samlet udbringningsareal på 153,74 ha ligger 93,08 ha i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. I ansøgnings-systemet er det beregnet, at der i ansøgt drift vil være et nitratindhold i det vand, som forlader rodzonen, på 41-53 mg pr. liter. Dette er 4-5 mg lavere end i nudriften. De generelle af-skæringskriterier er således overholdt.

Kort over nitratfølsomme indvindingsområder fremgår af bilag 16-16c.

Ejendommens udbringningsarealer omfatter arealer beliggende i Indsatsområde Kragelund, Indsatsområde Thorning-Kjellerup, i indvindingsoplandet til Pederstrup Vandværk, samt arealer beliggende uden for indsatsområder.

Af ansøgningen om Miljøgodkendelse fremgår det, at udvaskningen af nitrat fra rodzonen i ansøgt drift er:

- 41-53 mg/l for arealer beliggende i Indsatsområde Kragelund
- Der er endnu ikke udført udvaskningsberegninger for mark 23 og 23-1 som ligger i indvindingsoplandet til Pederstrup Vandværk

For Indsatsområde Kragelund og indvindingsoplandet til Pederstrup Vandværk, som ligger i Indsatsområde Thorning-Kjellerup, er der ikke udarbejdet indsatsplaner.

Indsatsområde Kragelund er i Regionplanen 2005 for Århus Amt udpeget som nitratfølsomt, og Indsatsområde Thorning-Kjellerup er i Regionplan 2005 for Viborg Amt udpeget til ikke at være nitratfølsomt.

Udbringningsarealer i Indsatsområde Kragelund

Arealet som er omfattet af miljøgodkendelsen ligger umiddelbart nord for Indsatsområde Funder. Ud fra boringsoplysninger ses at det primære grundvandsmagasin overlejres af 5-10 meter moræneler for de arealer som miljøgodkendelsen omfatter.

Med baggrund i boringsoplysningerne og udvaskningsberegningerne vurderes det derfor, at der ikke er behov for at stille skærpede krav til udvaskning af nitrat for arealerne beliggende i Indsatsområdet.

Udbringningsarealer i indvindingsoplandet til Pederstrup Vandværk

Pederstrup Vandværk indvinder fra en boring DGU nr. 76.1556 som er filtersat 56-62 meter under terræn. Der indvindes grundvand uden nitratindhold. Sulfatindholdet i boringen er svagt faldende til ca. 100 mg/l. Det relativt høje indhold af sulfat i grundvandet indikerer, at der sker en betydelig omsætning af kvælstof med deraf følgende udvaskning af sulfat. Grundvandsmagasinet hvorfra der indvindes, overlejres fra terræn af ca. 10 meter moræneler.

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke udvaskningsberegninger for "Nudrift". Det vurderes med baggrund i den geologiske beskyttelse af grundvandsmagasinet og den relativt høje udvaskning af sulfat, at udvaskningen af nitrat fra mark 23 og 23-1 ikke må overstige 50 mg/l.

Der er i ansøgningsystemet ikke foretaget beregninger af nitratindhold vedr. mark 23 og 23-1. Det skyldes, at disse marker i det landsdækkende kortværk ikke er udpeget som beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde for drikkevand. Begge marker er oplyst til at være JB nr. 4, lerblandet sandjord. Nitratindholdet er for øvrige ansøgte marker i nitratfølsomt indvindingsområde beregnet til at ligge på enten 41 eller 53 mg pr. liter. For marker med JB nr. 4 er indholdet beregnet til 41 mg pr. liter, og for marker med JB nr. 1, grovsandet jord er indholdet beregnet til 53 mg pr. liter. På den baggrund vurderes det, at nitratindholdet for markerne 23 og 23-1 vil være 41 mg pr. liter, og at det ikke volder problemer at overholde kravet om et maksimalt indhold på 50 mg pr. liter på det foreliggende grundlag.

Det skal bemærkes, at hvis den kommende geologiske kortlægning og indsatsplanlægning i Indsatsområde Kragelund, Thorning-Kjellerup og i indvindingsoplandet til Pederstrup Vandværk viser, at området er nitratsårbart kan det efterfølgende blive nødvendigt, at stille skærpede vilkår for udvaskning af nitrat fra arealerne omfattet af miljøgodkendelsen.

For så vidt angår arealerne beliggende uden for det nitratfølsomme område, er det kommunens vurdering, at de generelle regler for anvendelse af gødning og om plantedække er tilstrækkelige til at tilgodese grundvandsinteresserne.

Til sikring af grundvandet er der i indvindingstilladelserne til almene vandværker, ikke almene vandværker og markvandingboringer stillet vilkår, om driften i nærzonen omkring boringen. Overholdelse af vilkårene i disse tilladelser sikrer, at der ikke sker nedsivning af gødningsstoffer og sprøjtemidler til grundvandet langs borerøret eller i boringens nærzone. Endvidere gøres opmærksom på, at der i Bek. nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask mv. af sprøjter, er krav til, at der ikke må påfyldes og vaskes indenfor 300 m af almene og ikke-almene vandforsyning.

Overfladevand

- Vandløb og søer

Anlæg:

Såvel nye som gamle gyllebeholdere er placeret mindst 100 m fra vandløb og søer.

I ansøgningen er det oplyst, at der vil blive etableret beholder til opsamling af eventuel ensilagesaft og overfladevand fra ensilageplads i stedet for at lede dette til gyllesystemet.

For at sikre, at vandet kan opbevares i perioder, hvor udbringningen ikke kan lade sig gøre, pga. af fare for afstrømning til vandområder (vandløb, søer, dræn m.v.), er der sat krav til en beholder med minimum 1 mdr. opbevaringskapacitet. For at sikre, at der ikke sker overløb til terræn fra beholderen i forbindelse med kraftige regnskyl, skal der være en overfyldsaktiveret pumpe, som har kapacitet til at pumpe overskydende vand med eventuelt indhold af ensilagesaft til gyllesystemet. Pumpekapaciteten skal svare til dimensionsgivende regnskyl (140 l/s/ha i 10 min).

Der er vilkår om anvendelse af en vaskeplads med afløb til gyllesystemet, såfremt der foretages vask af sprøjteudstyr andre steder end på markarealer med afgrøder. Vask af maskiner og redskaber uden rester af sprøjtemidler eller husdyrgødning kan foregå på vaskeplads med afløb til dræn, såfremt der er olieudskiller.

Silkeborg Kommune tillader som udgangspunkt ikke direkte udledninger af tagvand og øvrig overfladevand uden rester af sprøjtemidler eller husdyrgødning direkte til søer, grøfter eller vandløb. Dette skyldes, at der som oftest er tale om store vandmængder, som ved regnvejr skal bortledes på kort tid. De pludselige store vandtilførsler udgør en trussel mod vandløb og grøfters fysiske forhold, fordi de kan være medvirkende til sandvandring og stoftransport. Derfor er der stillet vilkår om etablering af faskiner eller forsinkelsesbassin. Desuden er der

stillet vilkår om, at der senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse skal indsendes beregninger, som dokumenterer, at faskiner eller forsinkelsesbassiner er dimensioneret korrekt i forhold til de recipienter, som vandet afledes til.

Der gøres endvidere opmærksom på, at der skal søges særskilt tilladelse til afledning af tag og overfladevand hos Silkeborg Kommune. Af denne tilladelse vil der fremgå konkrete vurderinger af og krav til, hvor stor forsinkelse der skal til for at beskytte de berørte recipienter.

Med forsinkelse ved bortledningen af tagvandet er det Silkeborg Kommunes vurdering, at den ekstra tilførsel som følge af nybyggeri ikke vil have en væsentlig negativ indflydelse på grøfter og vandløbssystemerne nedstrøms disse. Endvidere vurderes der ikke at være afledning fra befæstede arealer eller lignende til vandmiljøet, hvor der er risiko for forurening med rester af foderstoffer, husdyrgødning eller lign.

Silkeborg Kommune vurderer endvidere, at en beredskabsplan vil være medvirkende til sikring af miljøet i tilfælde af overløb af gylle mm., der er derfor stillet vilkår om udarbejdelse af beredskabsplan.

Arealer:

Gennem en ændring af Husdyrgødningsbekendtgørelsen pr. 2/7 2009 er der et generelt forbud mod udbringning af gylle på arealer, som skråner mere end 6 grader, og som ligger nærmere end 20 m fra vandløb, søer over 100 m² og fjorde. Silkeborg Kommune vurderer, at denne generelle regel er tilstrækkelig til at sikre mod påvirkning af søer og vandløb gennem direkte overfladeafstrømning af næringsstoffer opløst i vand eller næringsstoffer på jordpartikler. Dog er der stillet vilkår om, at der ikke må etableres afvandringsrender fra marker til eventuelle vandløb. Desuden er der i henhold til Vandløbslovens § 69 generelle regler om 2 m dyrkningsfri bræmmer langs vandløb og søer.

Det er kommunens vurdering, at landbrugsdrift, herunder udspredding af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler på de vandløbs- og sønære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i væsentlig negativ retning i de aktuelle vandløb og søer. Den ansøgte fremtidige drift på ejendommens udbringningsarealer vurderes ikke være i modstrid med kommuneplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

– *Generelt om marine områder, søer og indskudte søer i relation til næringsstofpåvirkning fra udbringningsarealer*
Ejendommen og ca. 80,65 ha af det samlede udbringningsareal på 153,74 ha ligger i oplandet til Skive Fjord og dermed Limfjorden. De øvrige ca. 73,09 ha ligger i oplandet til Randers Fjord.

Målsætningerne for fjordene er ikke opfyldt. De marine områder er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som bl.a. stimulerer væksten af planteplankton og algebevoksninger på bundplanterne og dermed har en negativt effekt på miljøtilstanden i fjordene. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjordene. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning. Derfor er der stillet krav om ekstra beskyttelse af overfladevand i forhold til nitrat og fosfor i lov om husdyrgodkendelse.

De arealer, som afvander til Randers Fjord, er også helt eller delvist opland til Hinge Sø, Alling Sø, Allinggård Sø og Tange Sø. De arealer, som afvander til Skive Fjord, er delvist opland til Bølling Sø. Algevæksten i de berørte søer anses for primært styret af fosfor, hvorfor søerne ikke forventes at være særskilt kvælstoffølsomme.

- *Kvælstof i relation til marine områder, udbringningsarealer*
Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3, som er de kvælstoffølsomme områder i forhold til hav & fjord. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på ejendomsniveau blive beregnet et samlet krav til hele ejendommen. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i oplandet og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Af det ansøgte areal er ca. 73,09 ha, svarende til 48 % af udbringningsarealet, beliggende i opland til Randers Fjord og i område med et kvælstofreduktionspotentiale på 76-100 %. De øvrige udbringningsarealer, ca. 80,65 ha svarende til 52 % af udbringningsarealet ligger i oplandet til Skive Fjord og i et område med et reduktionspotentiale på 76 – 100 %.

Alle arealer ligger udenfor nitratklasse 1-3, og arealerne betragtes derfor som robuste. Silkeborg Kommune opfatter nitratklassekortværket som den nyeste viden om kvælstof tilbageholdelsespotentialet i kommunens andel af oplandet til Randers Fjord og Skive Fjord og finder derfor ikke tilstrækkeligt grundlag for, at hele eller dele af udbringningsarealet bør skifte nitratklasse som følge af lokale forhold.

Ud fra lovens inddeling i nitratklasser vurderes de generelle harmoniregler at være tilstrækkelige i den konkrete sag i forhold til beskyttelse af marint overfladevand i relation til kvælstof, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. Systemet fastlægger et referencesædskifte for al-

le ejendommens arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs per 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Vælges samme sædskifte som referencesædskiftet i alle marker stilles der ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen. Da ejendommen anvender husdyrgødningsbek. bilag 2 jf. § 28 stk. 3 om forhøjet harmonital 2,3 for kvægbrug, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, er der helt specielle krav til sædskiftet og driftspraksis, bl.a. at 70 % eller mere af udbringningsarealet skal dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder. Ejendommen kan derfor ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel, men er bundet til et sædskifte svarende til et K12 sædskifte.

Ifølge den indsendte ansøgning viser beregning, at det maksimale dyretryk, DE_{max} , er 2,3 DE/ha og det reelle dyretryk, DE_{reel} er 1,75 DE/ha for ansøgt drift.

Da DE_{reel} er mindre end DE_{max} er beskyttelsesniveauet vedrørende nitrat-overfladevand overholdt uanset, hvad de følgende udvaskningsberegninger viser.

I Farm-N er der beregnet følgende værdier for udvaskning:

- nudrift: 54,3 kg N/ha,
- ansøgt drift: 49,8 kg N/ha, og
- teoretisk udvaskning uden virkemidler: 51,4 kg N/ha (max. dyretryk (2,3 DE/ha) og uden virkemidler fra sædskifte).

Som det ses, falder udvaskningen med 4,5 kg N pr. ha, og den er 1,6 kg N pr. ha mindre, end harmonigrænsen på 2,3 DE pr. ha ville have givet mulighed for.

Med en udvaskning på 49,8 kg N pr. ha og et reduktionspotentiale på 76-100 % kan der ud fra andele af udbringningsareal til Randers og Skive Fjorde beregnes følgende teoretisk maksimale påvirkning af de to områder:

Randers Fjord: $49,8 \times 73,09 \times 0,24 = 874$ kg N og

Skive Fjord: $49,8 \times 80,65 \times 0,24 = 964$ kg N.

Der findes på nuværende tidspunkt ikke alment tilgængelige beregningsmodeller, der kan beregne den eksakte resulterende udledning fra projektet til Randers og Skive Fjorde.

Skive Fjord har et samlet opland på ca. 913.000 ha⁸ og oplandet til Randers Fjord udgør et areal på ca. 3.250.000 ha⁹. Dvs. at udbringningsarealet udgør henholdsvis 0,0088 % af oplandet til Skive Fjord og 0,002 % af oplandet til Randers Fjord. Ud af den samlede tilledning af kvælstof til Randers Fjord (4.600 ton N/år) og til Skive Fjord (1300 ton N/år), udgør den beregnede worst case udvaskning fra arealerne til Randers Fjord og Skive Fjord henholdsvis 0,02 % af den samlede ud-

⁸ <http://www2.dmu.dk/pub/mb12.pdf>

⁹ <http://www.vandognatur.dk>

vaskning til Randers Fjord og 0,07 % af den samlede udvaskning til Skive Fjord.

Da den samlede kvælstofudledning fra husdyrbruget til Randers Fjord og Skive Fjord udgør en meget lille del af den samlede udvaskning, og da udbringningsarealerne udgør en meget lille del af det samlede opland til henholdsvis Randers Fjord og Skive Fjord, finder Silkeborg Kommune ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en fravigelse fra det generelle beskyttelsesniveau i forhold til udledningen af kvælstof til fjorden.

- Fosfor i relation til indskudte søer og marine områder

I forhold til fosfor beregner systemet først og fremmest på baggrund af "fosforkortet", hvilke dele af arealet der ligger i oplandet til kystvande i Natura 2000 områder overbelastet med fosfor. Herefter skal der under de enkelte arealer angives arealets jordbundsklasse, dræningsforhold samt hvor store dele af arealet, der har hvilke fosfortal. De dele af arealet som ligger indenfor fosforkortets opland, har jordbundsklasse 5-10, er drænedede og som har fosfortal 4-6 klassificeres i P-klasse 1. De dele af arealet, der i stedet har et fosfortal på over 6 klassificeres i P-klasse 3.

Fosforkortet indeholder også oplysninger om, hvilke del af arealet, som ligger inden for fosforkortets opland og samtidigt er lavbundsarealer uden for okkerklasse 1. Disse dele klassificeres som P-klasse 2, hvis de er drænedede/grøftede

De dele af de pågældende arealer, som ikke opfylder alle kriterierne for henholdsvis P-klasserne 1, 2 og 3, bliver klassificeret som P-klasse 0. Det vil sige, at hvis f.eks. et areal ikke er drænet, så vil det altid blive klassificeret som P-klasse 0 selvom arealet ligger inden for fosforkortet.

Med hensyn til fosfor er alle de ansøgte 153,74 ha udbringningsarealer indplaceret i fosforklasse 0. Bortset fra mark 21-1, som er lerbund (4,44 ha), er indplaceringen i fosforklasse 0 sket, fordi der er tale om sandjord.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at der vil være en tilførsel på 26,7 kg P pr. ha gennem husdyrgødning, og at bortførslen i det aktuelle sædskifte vil være 25,4 kg P pr. ha. Der vil således være et overskud på 1,30 kg P pr. ha. Silkeborg Kommune anser, at dette er tilnærmelsesvis fosforbalance og har derfor vurderet, at der ikke er risiko for negativ påvirkning af nedstrøms søer Hinge Sø, Alling Sø, Allinggård Sø, Tange Sø, Bølling Sø og marine områder. I ansøgningsforløbet har der været fokus på fosforoverskud, og der er foretaget projektilpasning med inddragelse af yderligere markareal for at nå ned på overskuddet på 1,30 kg P pr. ha.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at fosforkravet er overholdt med en margin på 1294,3 kg P pr. år i forhold til de generelle afskæringskriterier.

Samlet set vurderes det, at projektet ikke indebærer risiko for negativ påvirkning af indskudte søer og marine områder fra fosfor fra udbringningsarealerne

- Internationale naturbeskyttelsesområder – vandområder

Fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979 og habitatdirektivet fra 1992 indeholder fælles EU-regler for naturbeskyttelse. Direktiverne pålægger bl.a. medlemslandene at udpege og beskytte levesteder og rasteområder for fugle og beskytte truede naturtyper og plante- og dyrearter, hhv. fuglebeskyttelses- og habitatområder (samlet betegnet som internationale naturbeskyttelsesområder eller Natura2000-områder).

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper, dyre- og plantearter. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Tilladelser til aktiviteter i eller udenfor internationale naturbeskyttelsesområder må ikke kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes

Derfor er Silkeborg Kommune internationalt forpligtet til at beskytte og bevare plante- og dyrearter, levesteder for plante- og dyrearter, samt naturtyper af international værdi. Udpegningsgrundlag opdateres som udgangspunkt hvert 6. år og kan ses på www.blst.dk.

I de to foregående afsnit er der redegjort for, at Silkeborg Kommune vurderer, at der ikke er risiko for, at projektet i sig selv vil have en negativ effekt på de marine områder og søområder, herunder marine områder, som er omfattet af Habitatdirektivet, eller som er EU-fuglebeskyttelses- eller Ramsarområde.

Herudover er det relevant at vurdere, om projektet i kumulati- on med andre projekter eventuelt kunne have en negativ ef- fekt fra kvælstofudvaskning til marine Natura 2000-områder. Silkeborg Kommune vurderer, at den kumulative effekt ikke kan tillægges vægt i det konkrete projekt med henvisning til ni- tratklassekortværket, og herunder kvælstofreduktionspotentia- let på 76-100 %.

Jf. habitatbekendtgørelsen¹⁰ er det med baggrund i ovenstå- ende vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe områdets natur- typer og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter som de internati- onale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke fore- taget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virknin- ger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmål- sætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommu- nen har på området.

Når Vand- og Natura 2000 planerne foreligger, og de ekstra nødvendige undersøgelser er gennemført, kan Silkeborg Kommune foretage en vurdering af, om det er nødvendigt at reducere markoverskuddet yderligere for at undgå, at projek- tet er til skade for habitatområdet. Dette kan gøres ved, at kommunen tager projektet op til revurdering efter husdyrgod- kendelseslovens § 40 og meddeler de nødvendige påbud om reduktion af næringsstofudledningen.

Natur

- Arealstatus

Ejendommen, Malmhøjvej 13, er beliggende i landzone, og al- le anlæg (planlagte og eksisterende) på ejendommen ligger udenfor skovbyggelinie og sø- og åbeskyttelseslinie.

- Biologiske spredningskorridorer

Spredningskorridorer er udpeget for at modvirke fragmente- ringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spred- ningsbehov, kan læhegn med 'fodpose', ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etablering af vandhuller og dyrknings- frie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Enkelte af ejendommens udbringningsarealer ligger i område, som er udpeget som spredningskorridor. Der er dog ingen formodning om driftsmæssige ændringer, som forringer eller forbedrer forholdene med hensyn til spredning af flora og fau- na.

¹⁰ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

- Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linie- formede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignen- de materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejen- doms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidlige- re tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er registreret beskyttet diger efter Museumslovens § 29a på eller ved ejendommens udbringningsarealer. Der gøres opmærksom på, at diger ikke må ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

- Fredede fortidsminder

Der er ikke registeret fredede fortidsminder på udbringnings- arealerne. Der gøres for god ordens skyld opmærksom på, at der i henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jord- behandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etab- leres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstan- den af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

- Beskyttede naturtyper i relation til generelle ammoniakvilkår for anlæg

Hovedreglen med miljøgodkendelsesordningen er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etable- ring af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder. På vedlagte kort er der oversigt over § 7 registeret natur, set i forhold til anlæg, se bilag 8, og set i forhold med udbringningsarealerne, se bilag 14.

Efter udvidelsen vil der være en emission af ammoniak-N på 1464,01 kg pr. år. Heraf stammer 33,30 kg N/år fra stalde, hvor der ikke sker ændringer (kalveboksene), 943,15 kg N/år fra stalde med ændringer, 457,17 kg N/år fra lagre af flydende husdyrgødning og 30,39 kg N/år fra lagre af fast husdyrgød- ning. I ansøgningsystemet er det beregnet, at den samlede emission er 209 kg N/år mindre end lovens minimumskrav på 20 % (2008) reduktion af ammoniakfordampningen i forhold til referencen.

Da der (bortset fra kalvebokse) ændres fra et system med dybstrøelse og spalter ved foderbordet til et system med fast gulv med 2 % hældning mod centralt dræn og skrabning hver 2. time, vil der være en mindre total ammoniakemission efter

udvidelsen i forhold til nudrift, til trods for at antallet af DE øges med ca. 35 %. Faldet i ammoniakemission er i ansøgningsssystemet beregnet til 575,45 kg ammoniak-N pr. år.

Det generelle krav om 20 % reduktion (2008) af NH₃ tab fra stald og lager er opfyldt ved anvendelse af det valgte staldsystem, og ved fodring med nedsat råproteinindhold i forhold til standard.

Der er stillet vilkår i overensstemmelse med ovenstående.

Det daværende Århus Amt meddelte d. 6/9 2006, at udvidelsen til 165 køer (jersey), 29 småkalve (0-4 mdr.) og 14 kvier (23-25 mdr.) ikke var omfattet af VVM-pligt. Det indgik som en forudsætning for denne afgørelse, at al dybstrøelse køres direkte ud fra stald og nedpløjes. I ansøgningsforløbet har det været forsøgt at indtaste dette som en forudsætning i førsituationen. Dette har imidlertid givet anledning til beregningstekniske problemer i ansøgningsystemet, fordi der i ansøgt drift kun er dybstrøelse fra 6,55 DE småkalve. Med indtastning af forudsætning om direkte udbringning af al produceret dybstrøelse i både før- og efter-situationen var det ikke muligt at opfylde det generelle krav om 20 % reduktion (2008) af ammoniaktab fra stald og lager. I det konkrete ansøgningsmateriale er al produceret dybstrøelse derfor af beregningstekniske årsager indtastet i både nudrift og ansøgt drift på den måde, at der anvendes en standardforudsætning om, at 65 % af den producerede dybstrøelse køres direkte fra stald til udbringning på markarealer. Der er foretaget afklaring af beregningstekniske forhold mellem Miljøstyrelsen og Videncenter for Landbrug d. 27/5 2010. Der er stillet vilkår om direkte udbringning fra stald til mark af al produceret dybstrøelse, fordi det er en fortsættelse af en forudsætning fra Århus Amts VVM-screening af 6/9 2006.

- *Beskyttede naturtyper i relation til geografisk specifikke ammoniakvilkår for anlæg*

Nærmeste anlæg på ejendommen, den ny gyllebeholder ligger 908,18 m fra nærmeste § 7-område, som samtidig er en del af habitatområdet Stenholt Skov og Stenholt Mose. I forhold til § 7-området ligger der én anden ejendom, som bidrager til kumulativ virkning af ammoniakdeposition. Der må derfor i henhold til de generelle afskæringskriterier kun være en merdeposition på maksimalt 0,5 kg N pr. ha pr. år i § 7-området. Dette krav er overholdt, da der ikke er nogen meremission fra anlægget. Alle generelle afskæringskriterier er således overholdt.

I det følgende er der redegjort for, hvorvidt der har været anledning til at anvende et skærpet niveau i forhold til natur omkring anlægget. Det skal understreges, at de nedennævnte vurderinger er lavet ud fra version 1 af ansøgningen, hvor der blev beregnet en samlet ammoniakemission fra anlægget på

1550 kg N pr. år og en meremission på 104 kg N pr. år. Efterfølgende er der i version 6 af ansøgningen beregnet en samlet emission på 1464 kg N pr. år og en meremission på -575 kg N pr. år (negativ meremission = fald). Både samlet emission og meremission er altså blevet "bedre" i version 6, end den var i version 1.

Naturhøringen er udarbejdet på baggrund af ansøgningskema nr. 7170 version 1, samt efterspurgte ammoniakberegninger.

Ammoniakemission fra stald og lager:

Samlet emission fra anlæg: 1550 Kg N/år

Meremission fra anlæg: 104 Kg N/år

Anlæggets påvirkning af beskyttet natur

Naturområder 0-300 m fra anlægget

Lok. nr: k780-10-he, k780-01-sø, k780-02-sø, k780-03-sø og k780-14-mo

Umiddelbart nordvest for arealet findes et tilgroet hedemo-seområde med to næringsfattige brunvandede vandhuller og to fattigkær med hængesæk af tørvemosser og kæruld.

Ovenstående billede er fra fattigkæret lok. nr. k780-16-mo

Der er sandsynligvis tidligere gravet tørv i området og de gamle tørvgrave er flere steder dækket helt eller delvist med

hængesæk af tørvemos. Heden, moselokaliteterne og vandhullerne indenfor hedemoseområdet er B-målsatte.

Ved besigtigelse af området og vandhullerne den 29. april 2009 blev der fundet to større områder med hængesæk og meget fin mosevegetation. Der er desuden smalle bræmmer med hængesæk hist og her i vandhullernes bredzone. De tørre dele af hedemoseområdet er domineret af birk, lyng, og blåtop og mange steder helt tilgroet i krat.

Ved besigtigelse den 1. juni 2010 blev der i områderne med hængesæk fundet: sphagnum sp., birk, blåtop, mosebølle, alm. eg, hedelyng, klokkel yng, smalbladet kæruld, tue kæruld, rosmarinlyng, revling, grå star, alm. star, tormentil, tyttebær, tranebær, og gul iris.

Tålegrænsen for tørvemoser og hængesæk er 10-15 kg N/ha/år (Skov- og Naturstyrelsen, 2005).

Baggrundsbelastning

Den generelle baggrundsbelastning i Silkeborg Kommune er beregnet til 14 kg N/ha/år (DMU, 2007).

Ifølge en DMU rapport fra 2008¹¹ vedrørende kvælstofbelastningen af naturområder i Østjylland er den totale kvælstofaf sætning beregnet til 11 Kg N/ha/år i et beregningspunkt i den østlige del af Stenholt Mose. I beregningerne vurderes lokale kilder at udgøre ca. 1 Kg N/ha/år.

Og ifølge en rapport fra Århus Amt¹² er kvælstofdepositionen på Stenholt Mose i 2003-2004 målt/beregnet til 18,4 Kg N/ha/år.

Overslagsberegningerne i basisanalysen¹³, som ligger til grund for forslaget til natura2000 planen for habitatområdet, indikerer at baggrundsbelastningen på habitatnaturtyperne ligger over øverste ende for flere af habitatnaturtypernes tålegrænseinterval.

De ovennævnte beregninger og målinger indikerer at baggrundsbelastningen ligger i intervallet 11-25 Kg N/ha/år.

De to områder med hængesæk kan betegnes som særligt værdifulde lokale ammoniakfølsomme naturtyper og beskyttelsesniveauet svarer derfor til beskyttelsesniveauet for naturtyper omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7.

Foruden husdyrbruget på Malmhøjvej 13 ligger der yderligere 1 husdyrbrug med en produktion på mere end 75 DE indenfor 1000 meter fra områderne med hængesæk. Der må således forventes at være en vis kumulativ effekt.

Da områderne med hængesæk kræver samme beskyttelsesniveau som naturtyper omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, må der ikke være nogen merbelastning jf. reglerne for bufferzone I.

Det nærmeste område med hængesæk ligger ca. 80 meter fra den ønskede placering af den nye gyllebeholder og det tilgroede hedeområde ligger bare 10 meter fra beholderen.

Ifølge beregninger er totalbelastningen på det nærmest område med hængesæk 2,3 Kg N/ha/år og merbelastningen er beregnet til 0,2 Kg N/ha/år.

Tålegrænsen er overskredet for samtlige naturtyper i hedemoseområdet alene ved baggrundsbelastningen og beligheden i forhold til tidligere godkendte husdyrproduktioner i umiddelbar nærhed medfører et særligt højt bidrag fra lokale kilder. Hedemosearealet kan således ikke tåle at kvælstofdepositionen øges yderligere og der må således ikke være nogen merbelastning på dette område.

På grund af risikoen for uheld, skal den nye gyllebeholder placeres minimum 50 meter fra nærmeste § 3 område og det skal overvejes om der skal etableres en jordvold eller tilsvarende ved beholderen for at sikre hedemoseområdet.

Lok nr. k780-11-sø, k780-12-sø og k780-13-sø

Udover hedemoseområdet findes der flere små vandhuller i nærheden af ejendommen.

Vandhullerne er påvirkede af næringsstoffer og vurderes at have en ringe naturkvalitet. Der er ikke fundet kvælstoffølsomme arter i dem. Disse vandhuller vil ikke blive påvirket væsentligt af det ansøgte projekt.

Naturområder 300-1000 m fra anlægget

Lok nr. k780-03-mo

Ca. 350 meter øst for ejendomme ligger et meget tilgroet moseområde. Meremissionen fra anlægget er beregnet til ca. 103 Kg N/år og merdepositionen forventes at være meget lille. Den samlede belastningen ligger over tålegrænsen for tørvemoser, men da der er tale om en meget tilgroet og drænet mose med meget få fragmenter af fin natur vurderes den aktuelle naturværdi at være lav og tålegrænsen fastsættes tilsvarende højt. Udvidelsen vurderes således ikke at medføre væsentlige ændringer i moseområdet.

I området beliggende 800-1200 meter sydøst, samt området beliggende 800-1200 meter nordøst for ejendommen ligger der yderligere en del tilgroede moseområder, enge og

¹¹ Kvælstofbelastning af naturområder i Østjylland, Faglig rapport fra DMU nr. 673, 2008.

¹² Stenholt Mose, Kvælstofdeposition og vandstand i højmosen, Århus Amt 2005.

¹³ Tillæg og ny viden til Natura 2000-basisanalyse for Stenholt Skov og Stenholt Mose.

vandhuller. Da merbelastningen er meget lille i forhold til afstanden til disse områder vil merdepositionen være tilsvarende lav og det ansøgte projekt vil uden tvivl være i overensstemmelse med beskyttelsesniveauet for disse lokaliteter.

Internationale beskyttelsesområder

Habitatområde H228 Stenholt Mose og Stenholt Skov ligger ca. 800 meter vest for ejendommen. Området indeholder Danmarks tredje største højmoser.

"Området er bemærkelsesværdig ved at være dannet på et indsandeområde, hvorfor der flere steder på højmoserearealet rager sandbakker op. Der blev gravet tørv op til 1960'erne, og tørvegravningen har efterladt en stor sø og afgravede mosefalter. Stenholt Mose indeholder både aktiv højmoser og nedbrudt højmoser. Højmosefladen domineres af **tue-kæruld**, men der findes også flere af de typiske tørvemosarter som **Sphagnum magellanicum** og andre tørvemoser, samt **tranebær** og **hedelyng**. De afgravede højmoseparter rummer sekundære naturtyper som brunvandede søer, fattigkær af hængesæktypen og tidvis våd eng med blåtop".¹⁴

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet indeholder en lang række naturtyper som er særligt følsomme overfor kvælstofbelastning. Naturtyperne højmoser og nedbrudt højmoser er de mest følsomme og de tåler ikke mere end 5-10 Kg N/ha/år.

Baggrundsbelastningen i området er så høj at de fleste af habitatnaturtypernes nederste tålegrænse er overskredet.

Det ansøgte projekts bidrag til kvælstofdepositionen på højmosen

Kvælstofdepositionen fra den ønskede udvidelse vil, ifølge beregninger medføre en totaldeposition på ca. 0,07 Kg N/ha/år på det nærmeste område med højmoser. Merdepositionen vil ifølge beregningerne være 0 Kg N/ha/år.

En totalbelastning på 0,07 Kg N/ha/år med en merbelastning på 0 Kg N/ha/år vil efter kommunens vurdering ikke medføre ændringer i naturtilstanden på højmosen og kvælstofbelastningen fra det ansøgte projekt vil således ikke være i strid med bevaringsmålsætningerne for natura2000 området.

Bilag IV arter

Der er ikke tidligere fundet padder eller andre dyre- eller plantearter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV i nærheden af ejendommen eller på de ansøgte udbringningsarealer.

- Beskyttede naturtyper i relation markdrift

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev), der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige at driften af arealerne ikke må intensiveres i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a., at de 2 naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge og overdrev vil normalt slet ikke eller kun i beskedent omfang blive tilført gødningsstoffer.

For beskyttet natur i forhold til udbringningsarealer se bilag 13-15.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer er omfattet af § 3-udpegning.

Ingen af de ansøgte udbringningsarealer ligger i § 7-område eller i Natura 2000-område. Markerne 1-0 til 5-0, 7-0, 15-0 og 16-0 er dog beliggende helt eller delvist indenfor 1000 m fra § 7-områder. Indenfor 1000 m fra § 7-områder skal udbringning af flydende husdyrgødning ske ved nedfældning, når der er tale om sort jord og græs.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til udbringningsarealerne er EF-habitatområde nr. H 228 "Stenholt Skov og Stenholt Mose". Mark 16-0 grænser på en strækning af ca. 175 m op til et moderat tilgroet hedeområde med god naturtilstand indenfor habitatområdet. For at beskytte sårbar natur, herunder et hedeareal, er der stillet vilkår om, at der skal være en dyrkningsfri bræmme, som er mindst 10 m bred, i den del af mark 16-0, som grænser op til habitatområdet. Der er tale om den vestlige del af marken, som mod nord grænser op til habitatområdet. Det vil være tilstrækkelig til at sikre hedeområdet mod randzonepåvirkninger fra udbringning af husdyrgødning. Med det stillede vilkår vurderer Silkeborg Kommune, at der ikke vil kunne ske påvirkning af sårbar natur i habitatområdet.

På baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødskning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

Samlet vurderer Silkeborg Kommune, at der taget sådanne hensyn og stillet sådanne vilkår, at der ikke er fare for en væsentlig og negativ påvirkning af natur i § 3-områder, § 7-områder og Natura 2000-områder som følge af påvirkning fra

⁴ Forslag til Natura2000-plan 2009-2015 (Habitatområde H228).

luftbåret ammoniak-N fra anlæg eller udbringningsarealer. Det vurderes desuden, at der ikke er fare fra andre randpåvirkninger af tør natur fra næringsstoffer opløst i vand.

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger, der er modtaget fra ansøger og dennes konsulent
- Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra ejendommen
- Kommuneplanens målsætninger og retningslinjer

Der er lagt vægt på, at merbelastningen fra det konkrete projekt på de undersøgte natur-, vand- og grundvandsområder enten ikke optræder, reduceres eller er ubetydelig. Kommunen finder det derfor ikke påkrævet eller relevant at uddybe

dokumentationen af kumulative forhold som fx udvikling i dyretæthed i de bedømte områder.

I 2010 vedtages statslige vandplaner med miljømål for overfladevand og grundvand og indsatsprogrammer for den indsats, der skal til for at opfylde miljømålene i 2015. På den baggrund udarbejder kommunalbestyrelsen en handleplan, hvori det konkretiseres, hvorledes indsatsen skal ske i den enkelte kommune.

Sammenfattende gælder for udvidelsen, at kommunen vurderer, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og som kan forventes at føre til et andet resultat, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

Miljøteknisk beskrivelse

Følgende afsnit er baseret på oplysninger fra ansøger og angiver således, sammen med relevante kort-bilag forudsætningerne for afgørelsen.

Bilag til www.husdyrgodkendelse.dk ansøgnings nr. 7170

Lokalisering, ressourcer og management

Den nuværende dybstrøelses stald (stald nr. 1/3) til køer på 1500 m² ombygges til sengebåsestald med ca. 170 sengebåse, derudover opføres der i forlængelse af den nuværende stald en tilbygning på ca. 830 m² med ca. 60 sengebåse til køer.

Den nye tilbygning til stalden opføres som ekst. Stald med 20 gr uisoleret eternit tag, kip højde i stalden er 8,3 meter.

Den nuværende stald er helt åben, dette er muligt da dyrene ligger i dybstrøelse. Efter udvidelsen vil der på staldens sider blive etableret gardiner som reguleres efter behov (vindpåvirkning på staldens sider). Gardinerne forventes at blive grå, ligesom staldens tagplader (både på ny og ekst.).

Langs Malmhøjvej er der etableret beplantning i form af 2 rækket læhegn.

Generelle afstandskrav

Den nuværende stald ligger i en afstand af ca. 7 meter fra Malmhøjvej, og overholder dermed ikke afstandskravet til offentlig vej på 15 meter. Silkeborg kommune har i forbindelse med opførelse af den nuværende stald dispenseret fra afstandskravet. Forlængelsen af den nuværende stald vil komme ca. 5 meter på Malmhøjvej. Der er derfor vedhæftet en ansøgning om dispensation for afstandskravet til offentlig vej.

Afstand til skel? Nuværende ca. 60 meter.

Øvrige afstandskrav er overholdt jf. nedenstående tabel:

	Krav iht. i lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug §8	Afstand til bygninger på ejendommen efter udvidelse
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 meter	150 meter
almene vandforsyningsanlæg	50 meter	2000 meter
Vandløb/ dræn og søer	15 meter	40 meter
Offentlig vej og privat fællesvej	15 meter	5 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25 meter	????
Beboelse på samme ejendom	15 meter	50 meter
Naboskel	30 meter	15 meter (skel mellem ejendom og matr. Nr 2h Frederiksdal, Kragelund)

Landskabelige hensyn

Ejendommens bygninger og driftsanlæg er beliggende samlet på ejendommen, hvilket også efter udvidelsen vil være tilfældet. Byggeriet foretages i forlængelse af den nuværende kostald, og det forventes derfor ikke at byggeriet vil have nogen overordnet påvirkning af de landskabelige forhold omkring ejendommen.

Bygge- og beskyttelseslinier:

Sø beskyttelseslinie

Ca. 1300 meter vest for ejendommen ligger en sø i Stenholt mose som er beskyttet af sø beskyttelseslinie. Udvidelsen af ejendommen forventes ikke, at ville påvirke eller ændre forhold som har beskyttelseslinien har til hensigt at beskytte.

Skov beskyttelseslinie

Ca. 300 meter syd for ejendommen ligger nærmeste skov beskyttelseslinie.

Beskyttede sten- og jorddiger

Ca. 1000 meter sydvest for ejendommen ligger nærmeste beskyttet sten og jorddige.

Udvidelse af produktionen på ejendommen vil ikke medføre tilstandsændring for de beskyttede sten- og jorddiger.

Øvrige bygge- og beskyttelseslinier er ikke vurderet, at have relevans i forhold til udvidelsen på ejendommen.

Fredninger:

Fredede fortidsminder

Ca. 1700 meter vest for ejendommen ligger nærmeste fredede fortidsminde (fredet høj med fredningsnr. 240993, som er fredet i dec 2006). Derudover der syd for ejendommen i Stenholt skov flere fredede fortidsminder.

Beskyttelse af fortidsminder er foretaget for at sikre fortidsmindernes tilstand. Udvidelsen på ejendommen har ingen påvirkning på de fredede fortidsminder.

Fredede områder

Vest for søen i Stenholt mose er nærmeste fredet område beliggende.

Udvidelsen på ejendommen har ingen påvirkning på de områder, hvor der er foretaget fredninger.

Der er ikke områder i nærheden af ejendommen, hvor der er områder som er foreslået fredet.

Natur beskyttelses:

Beskyttede naturtyper

I nærheden af ejendommen findes ikke vandløb, der er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven.

Ca. 50 meter fra den nye stald begynder et område som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. arealet er beskyttet som naturtype hede og sø. Det samlede areal er på ca. 6,6 ha og er dermed ikke omfattet af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug §7 vedr. afstandskrav for naturarealer beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3.

Ca. 1000 meter vest for ejendommen er Stenholt mose beliggende. Mosen er sammen med Stenholt skov registeret som EF-habitatsområde. Derudover er selve en del af habitatsområdet registeret som beskyttet naturområde.

Ca. 700 meter nordøst for ejendommen er beliggende et naturområde som er beskyttet eng og moseområde.

Beskyttede vandløb

I nærheden, dvs indenfor 1000 meter fra ejendommen, af ejendommen kan der ikke registeret beskyttede vandløb.

Udover de ovenfor nævnte forhold har der i forbindelse med temasøgning på www.arealinfo.dk kunnet findes landskabelige forhold som udvidelsen kunne påvirke.

Energi

Ejendommens energiforbrug, nudrift:

Årligt elforbrug: ca. 100.000 kWh

Årligt forbrug af olie til opvarmning i driftsbygninger: 0 liter olie

Årlig egenproduktion af energi: Ingen

Ejendommens anslåede energiforbrug efter udvidelse:

Årligt elforbrug: ca. 150.000 kWh

Årligt forbrug af olie til opvarmning: 0 liter olie

Årlig egenproduktion af energi: Ingen

Både det nuværende og det forventede fremtidige forbrug må anses for værende lille. Hovedårsagen til dette er, at der kun i meget begrænset omfang anvendes el til ventilation i staldene. Alle stalde ventileres med naturligt ventilation.

Energibesparende foranstaltninger

Vand

Det nuværende vandforbrug på ejendomme er ca. 5.700 m³ pr år. Heraf anvendes ca. 100 m³ (vask af maskiner mm) til div. Formål.

Efter produktionsændringen forventes det samlede vandforbrug på ejendommen at blive ca. 7.400 m³.

Som det fremgår af ovenstående anvendes langt hovedparten af ejendommens vandforbrug som drikkevand til dyrene. Dette vil også være tilfældet efter udvidelsen. Ejendommen får leveret drikkevand fra Kragelund Vandværk.

Vandbesparende foranstaltninger

Vandkar placeres i mellemgangene. Der er let adgang for at konstatere evt. vandspild. Vandforbruger opgøres min. årligt. Vandforbruget i staldene udgøres primært af drikkevand til dyrene samt rengøring. Her skal naturligvis bruges de fornødne mængder.

Døde dyr

Plads til afhentning af døde dyr er vist på vedhæftet beliggenhedsplan. Døde dyr afhentes hurtigst muligt. Alle dyr opbevares under overdækning til afhentning.

Fast affald

Forventet affaldsmængde efter udvidelse:

19.00 forbrændningsegnet ca. 3 tons

23.00 ikke forbrændingsegnet ca. 1,5 tons

50.00 papir og pap ca. 1,5 tons

Ejendommen er tilsluttet kommunal affaldsordning. Derudover bliver papiraffald afleveret på kommunal modtageplads.

Olie og kemikalieaffald

Olie og kemikalier opbevares i maskinhus på fast beton gulv, hvorfra evt kan opsamles. Kemikalier opbevares i aflæst skab.

Management

Elforbruget skal være 150.000 Kwh i ansøgt.

Forbrug af energi

Belysning

Der bruges lysstofrør. Lamper rengøres jævnligt. I nattimerne er ca. 10% af lamperne tændt. Derudover er alle lamper tændt efter behov.

Ventilation

Der er naturlig ventilation

Transport

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Gødningsopbevaring og behandling

- For gylletankene gælder at:
- Det er stabile beholdere, der kan modstå mekaniske og kemiske påvirkninger
- Lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- Beholdernes bund og vægge er tætte
- Beholdere kontrolleres hvert 10. år

Udbringning

- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- Udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle)
- Krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter
- Krav til nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer
- Krav om maksimal mængde husdyrgødning pr ha.

Der udarbejdes hvert år en mark – og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Ejeren udbringer selv gyllen. Gyllen nedfældes.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt gylle. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør) Da gyllen køres ud på veletablerede afgrøder og/eller nedfældes i sort jord, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal.

Gylleudbringning sker normalt kun på hverdage.

Det vurderes, at ejendommen lever op til kravene for at opfylde BAT på alle områder.

Egenkontrol

I forbindelse med udarbejdelse af gødningsregnskab foretages årlig opgørelse over husdyrproduktionens størrelse, herunder opgørelse over næringsstoffer tilført udspretningsarealerne.

Ejendommens generelle miljøoplysninger

A. Spildevand

Spildevandsmængde:

Der vil i forbindelse med vask af mælketank og malkeanlæg blive anvendt ca. 700m³ vand pr år. Vand fra vask bliver efter anvendelse ledt til gyllebeholder. Derudover anvendes der ca. 100 m³ vand til vask af maskiner, stalde mm som ligeledes ledes til gyllebeholder.

Vand fra vaskeplads ledes til gyllebeholder.

Tagvand ledes til drænledning.

Spildevand tilledt gyllebeholder:

Der ledes ca. 800 m³ spildevand til gyllebeholder.

Spildevand afledning:

I driftsbygningerne forefindes ikke bad og wc, hvorfor der ikke fra driftsbygningerne er spildevand som skal behandles som hus-spildevand.

B. Transport

Beskrivelse af transport:

I forbindelse med udvidelse af produktionen forventes der ikke at blive væsentlig ændring af transportbehovet til ejendommen. Tilkørselsforhold til offentlig vej vil ikke blive ændret som følge af udvidelsen.

For de arealer, der skal anvendes i forbindelse med udspredding af gylle, planlægges arbejdet således mest mulig transport kan foretages indenfor normal arbejdstid. Lastbil transport til og fra ejendommen har ansøger ikke mulighed for at påvirke afviklingen af.

I forbindelse med støjbelastningen fra transport vurderes produktionen på ejendommen, hverken før eller efter omlægningen, at kunne registreres som værende særlig belastende for nogle beboelser eller for den samlede trafik som helhed.

C. Risici

Redegørelse for mulige uheld:

I forbindelse med selve husdyrholdet vil det kun være i forbindelse med pumpning og transport af gylle der kan opstå særlig risiko for uheld.

Herudover kan der i forbindelse med håndtering af olieprodukter, sprøjtemidler mm være en særlig risiko for uheld.

Minimering af risiko for uheld:

Pumpning af gylle foretages kun under opsyn, således der kan gribes ind hvis der opstår uforudsete hændelser. Der er ikke monteret pumper på gylletanke.

Håndtering af olie- og sprøjteprodukter sker på fast betongulv. Der er ikke afløb i nærheden af håndteringssted. Ved evt. spild, brud på emballage el.lign vil spild blive opsuget med sand el.lign. Forurenede sand behandles som farligt affald.

Minimering af gener og forurening ved uheld:

Ved uheld, hvor der evt. sker udslip af miljøskadelige stoffer vil der blive foretaget opsamling som evt. tilledes gyllebeholder. Er det ikke muligt at opsamle spildet vil skaderne søge begrænset mest muligt ved opdæmning el.lign. Herefter kan spild opsuges med slamsuger og bortskaffes på forsvarlig vis.

Samtidig vil de kommunale miljømyndigheder blive underrettet.

D. Støjklider

Beskrivelse af Støjklider:

Ca. 2/3 af ejendommens totale foderforbrug dyrkes på ejendommens tilknyttede udspreddingsarealer. Afgrøderne høstes indenfor korte perioder, der vil i forbindelse med høst af afgrøder kunne opstå gener for omkringboende.

Transport til og fra ejendommen med lastbil foretages primært inden for normalt arbejdstid.

Transport til og fra ejendommen vil ligeledes kunne medføre støj.

Ejendommens beliggenhed i forhold til omkringboende og placering i forhold til offentlig vej betyder at de støjklider beskrevet ovenfor ikke forventes at medføre gener for omkringboende.

Der foretages daglig fremstilling blanding af grovfoder på ejendommen. Fodersiloer til både grovfoder og indkøbt foder findes på ejendommens "bagside". Dermed begrænses støjgener fra traktor o.lign har så vidt vides ikke givet anledning til gener hos naboer.

Driftsperiode for støjklider:

Primært i forbindelse med transport og indblæsning af foder. Dette foretages indenfor normalt arbejdstid, og med en max varighed på ca. 1 time.

Tiltag mod støjklider:

Der vurderes ikke at være behov for særlige tiltag.

E. Skadedyr

General bekæmpelse af skadedyr:

Af hensyn til sundheden er det vigtigt at skadedyr bekæmpes, der vil til en enhver tid blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skadedyr på ejendommen, således der ikke opstår gener fra skadedyr for omkringboende.

Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Derfor holdes alle arealer omkring bygningerne opryddet, fri for foderrester, græs omkring bygningerne klippes mm.

Fluegener:

Der er normalt ikke særlige problemer med fluer i produktionen. Skulle der opstå behov vil der blive foretaget nødvendig bekæmpelse.

Rottebekæmpelse:

Der foretages forebyggende bekæmpelse mod rotter ved udlægning af gift i kasser omkring driftsbygningerne. I tilfælde af der konstateres rotter foretages ekstra bekæmpelse.

F. Kemikalier:

Fyldning af sprøjte foretages på fast betonplads med afløb til gylletank. Pladsen anvendes ligeledes til vaskeplads for maskiner.

Oplag af olie og kemikalier:

På vedhæftet beliggenhedsplan er indtegnet diesel- og olietanke. Sprøjtemidler opbevares i aflåst rum vist på beliggenhedsplan.

G. Ensilageopbevaring

Ensilage og foderopbevaring:

Ensilage forventes udelukkende at skulle opbevares på fast betongulv med afløb til gylle tank. Kraftfoder opbevares maskinhus.

H. Diverse

Lysforhold:

Der anvendes kun belysning inv. I staldene. I aften- og nattetimerne er belysningen som hovedregel slukket.

Belysningen anvendes kun inv. I staldanlægget, og vurderes derfor ikke at kunne påvirke omgivelserne.

Foranstaltninger ved ophør:

Vedr. kun §12 husdyrbrug.

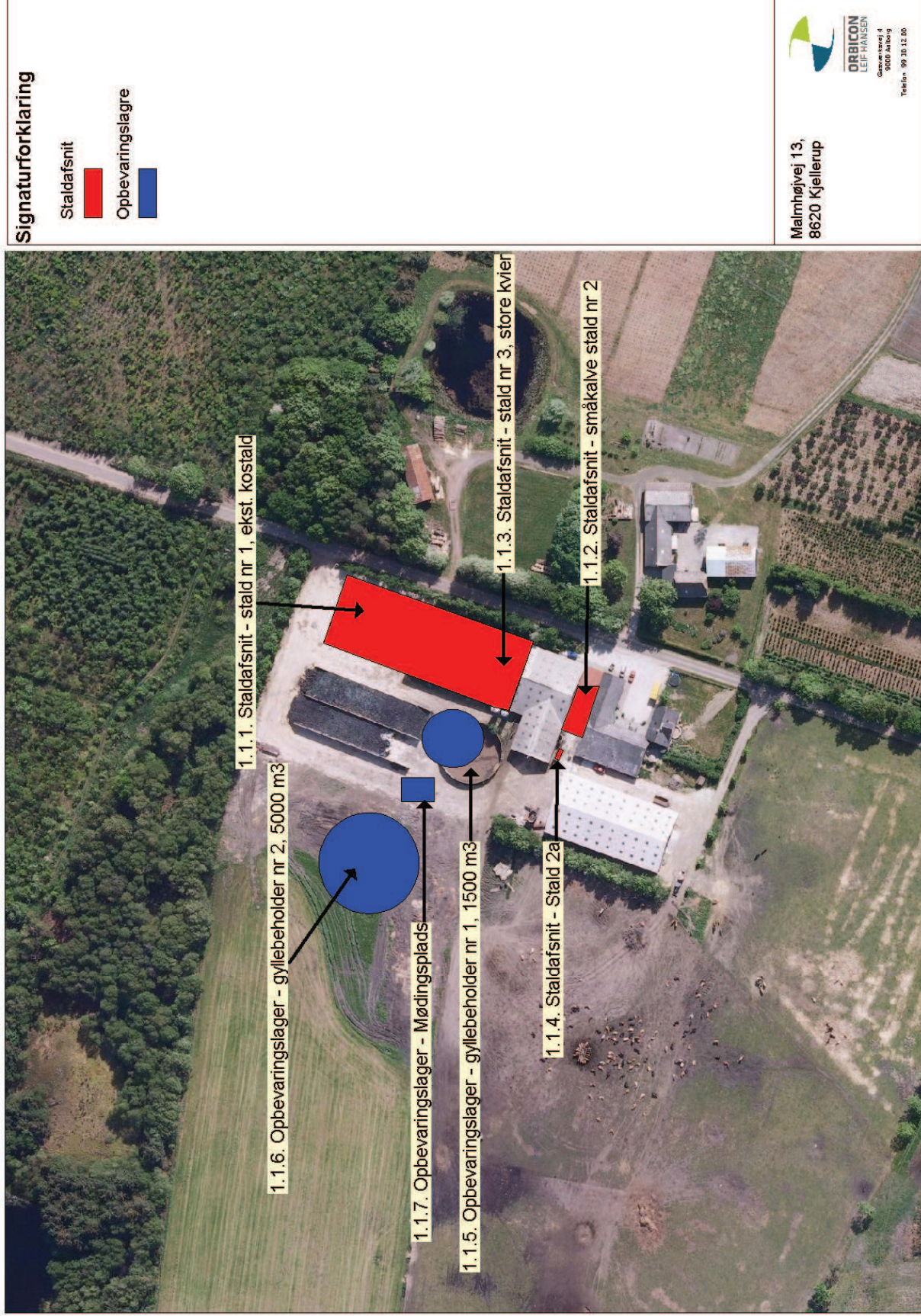
I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil stalde, gyllekanaler, kornsilo mv blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommens bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder.

Bilagsoversigt

Bilag 1:	Bygningsoversigt med bygningsnumre jf. ansøgningen
Bilag 2:	Situationsplan (opdateret m. ny placering af gyllebeholder, se bilag 3)
Bilag 3:	Afløbsplan
Bilag 4:	Fordeling af dyr
Bilag 5:	Foderkorrektioner
Bilag 6:	Beregning på natur
Bilag 7:	§ 3 beskyttet natur i forhold til anlæg
Bilag 8:	§ 7 i forhold til anlæg
Bilag 9:	Habitat i forhold til anlæg
Bilag 10:	Lugtgeneafstande og konsekvensområde
Bilag 11:	Transportveje
Bilag 12:	Arealoversigt
Bilag 13:	§ 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort A
Bilag 13b:	§ 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort B
Bilag 13c:	§ 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort C
Bilag 13 d:	§ 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort D
Bilag 14:	§ 7 natur i forhold til udbringningsarealer
Bilag 15:	Natura 2000 i forhold til udbringningsarealer
Bilag 16:	Nitratfølsomme indvindingsområder - Oversigt
Bilag 16b:	Nitratfølsomme indvindingsområder – Kort B
Bilag 16c:	Nitratfølsomme indvindingsområder – Kort C
Bilag 17:	Vejledende fosforklasser – Kort A
Bilag 17b:	Vejledende fosforklasser – Kort B
Bilag 17c:	Vejledende fosforklasser – Kort C

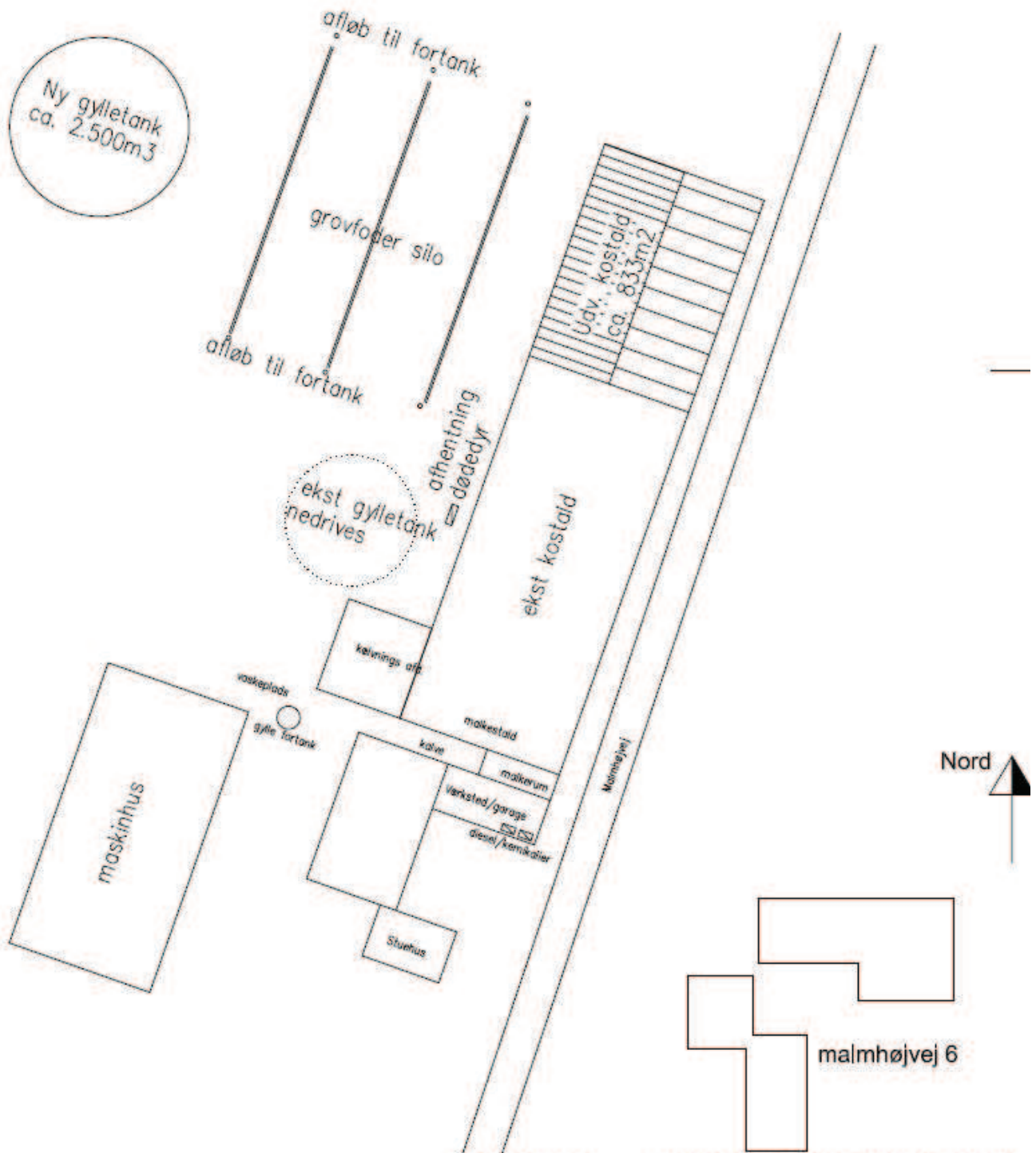

Bilag 1: Bygningsoversigt med bygningsnumre jf. ansøgningen

Bilag 2: Situationsplan (opdateret m. ny placering af gyllebeholder, se bilag 3)

For må ikke måles på tegningen. Denne tegning må ikke kopieres, overføres eller anvendes til andet formål uden tilladelse.

BYGGERI & TEKNIK I/S			
Ø Bredgade 66 8000 Ålborg Ø Marsvej 1	7400 Viborg 8500 Viborg 8900 Randers	Tlf: 97 13 12 11 Tlf: 97 26 10 00 Tlf: 96 44 74 11	Fax: 97 13 34 38 Fax: 97 26 18 79 Fax: 96 44 70 85
E-mail: info@byggeri-technik.dk hjemmeside: www.byggeri-technik.dk			E-mail: info@byggeri-technik.dk
Bygherret: Henrik Andreasen Malmhøjvej 13 8620 Kjellerup Tlf.: 8686 7258 Mobil: 4026 7258 Fax.: E-mail: Byggesedl:		Jbt: NM Dato: 14.11.06 Mål: 1:500 Sags nr.: 062226 Emne: Udv. kostald, plansilo, gylletank, fodertude Godkendt: Tegningsnr.: 062226_S_Sitplan02	
Mål: 1:500		Tegningsnr.: 062226_S_Sitplan02	

Bilag 3: Afløbsplan

Malmhøjvej 13 Svanebrosen TIL			
Kommune: 11		Areal: 11	
Vejlængde: 1.750		Dato: 25.08.2016	
Bemærkning:		Inkl. hsp	

Bilag 4: Fordeling af dyr

Staldafsnit	Dyrehold (nudrift)	Dyrehold (ansøgt)	Staldindretning (ansøgt)	BAT-redegørelse (ansøgt drift)
Stald nr. 1, ekst. køstald, ombygges, (staldafsnit 1.1.1)	165 årskøer, jersey, dybstrøelse og spalter, 187,60 DE	220 årskøer, jersey, 250,14 DE	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time.	Staldtypen har samme lave ammoniakfordampning (4 %) som præfabrikeret, drænet gulv
Småkalve, stald nr. 2, (staldafsnit 1.1.2)	29 småkalve (0-4 mdr.), dybstrøelse, 5,43 DE	29 småkalve (0-4 mdr.), 5,43 DE, dybstrøelse	Kalvebokse	Intet BAT for staldtypen / dyretypen
Stald nr. 3, store kvier, (staldafsnit 1.1.3)	14 årsopdræt (23-25 mdr.), dybstrøelse og spalter, 6,74 DE	25 årsopdræt (23-25 mdr.), 12,04 DE	Sengestald med fast gulv, 2 % hældning, skrabning hver 2. time.	Staldtypen har samme lave ammoniakfordampning (4 %) som præfabrikeret, drænet gulv
Stald 2a, småkalve, (staldafsnit 1.1.4)		6 småkalve (0-4 mdr.), dybstøelse, 1,12 DE	Kalvebokse	Intet BAT for staldtypen / dyretypen
I alt, DE	199,77 DE	268,73 DE		

Bilag 5: Foderkorrektioner

Der skal benyttes en korrektionsfaktor for malkekøer på højst 0,96. Denne er fremkommet ud fra ansøgningens forudsætninger om, at malkekøerne fodres med maksimalt 168 g råprotein pr. FE. Standard proteinindhold er 173 g råprotein pr. FE. Korrektionsfaktoren er beregnet ud fra følgende formel (jersey og 2005/2006-norm for kvælstof):

$$((\text{FE pr. årsko} \times \text{g råprotein pr. FE} / 6250) - (\text{kg mælk pr. årsko} \times \text{pct. protein i mælk} / 638) - 1,0) / 111,1$$

I formelen benyttes der følgende normtal:

FE pr. årsko: 5479 FE

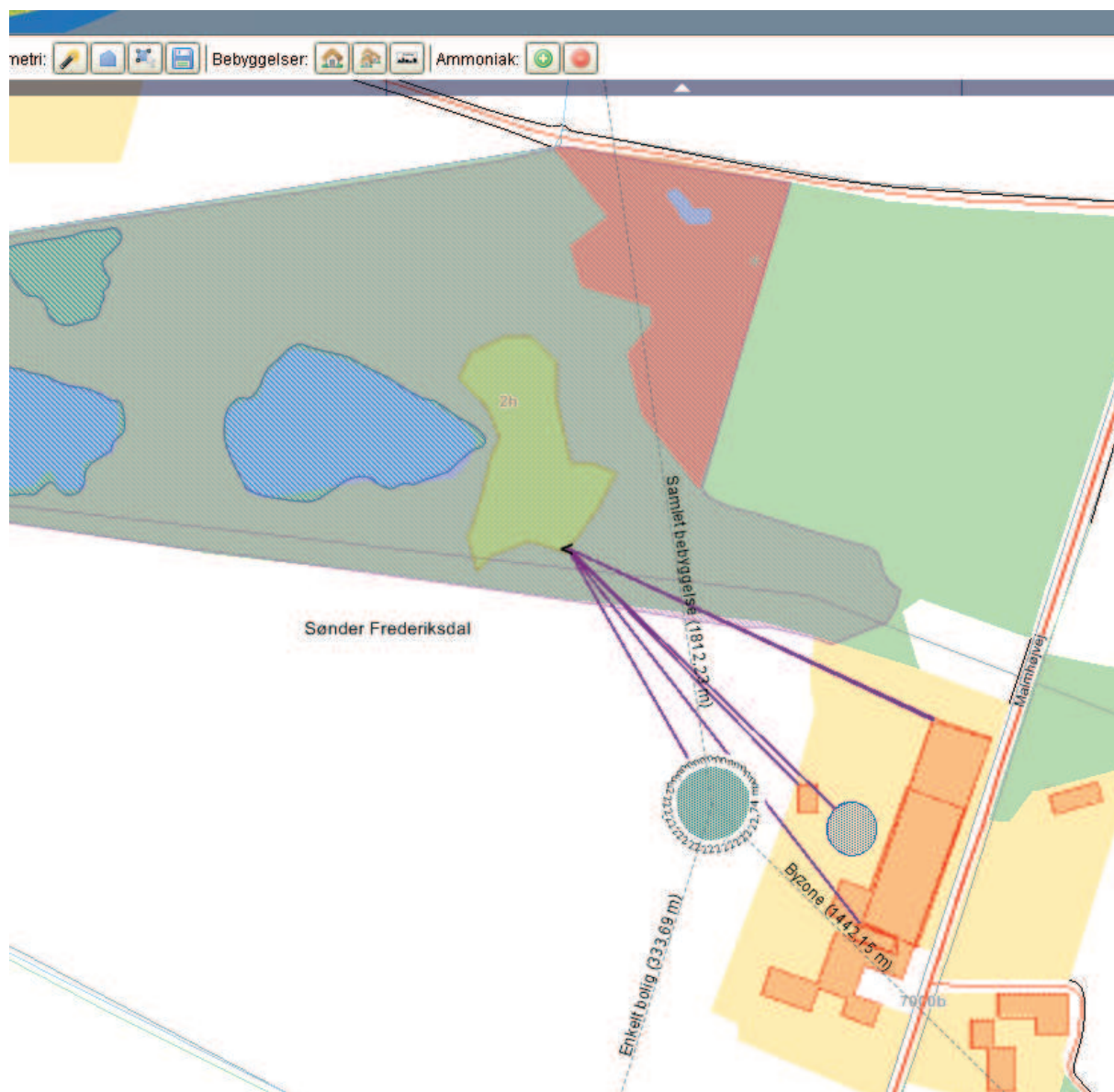
Mælkeydelse pr. årsko: 6185 kg

Pct. protein i mælk: 4,09 %

Med den aktuelle fodring med højst 168 g råprotein pr. FE fås der således følgende udregning:

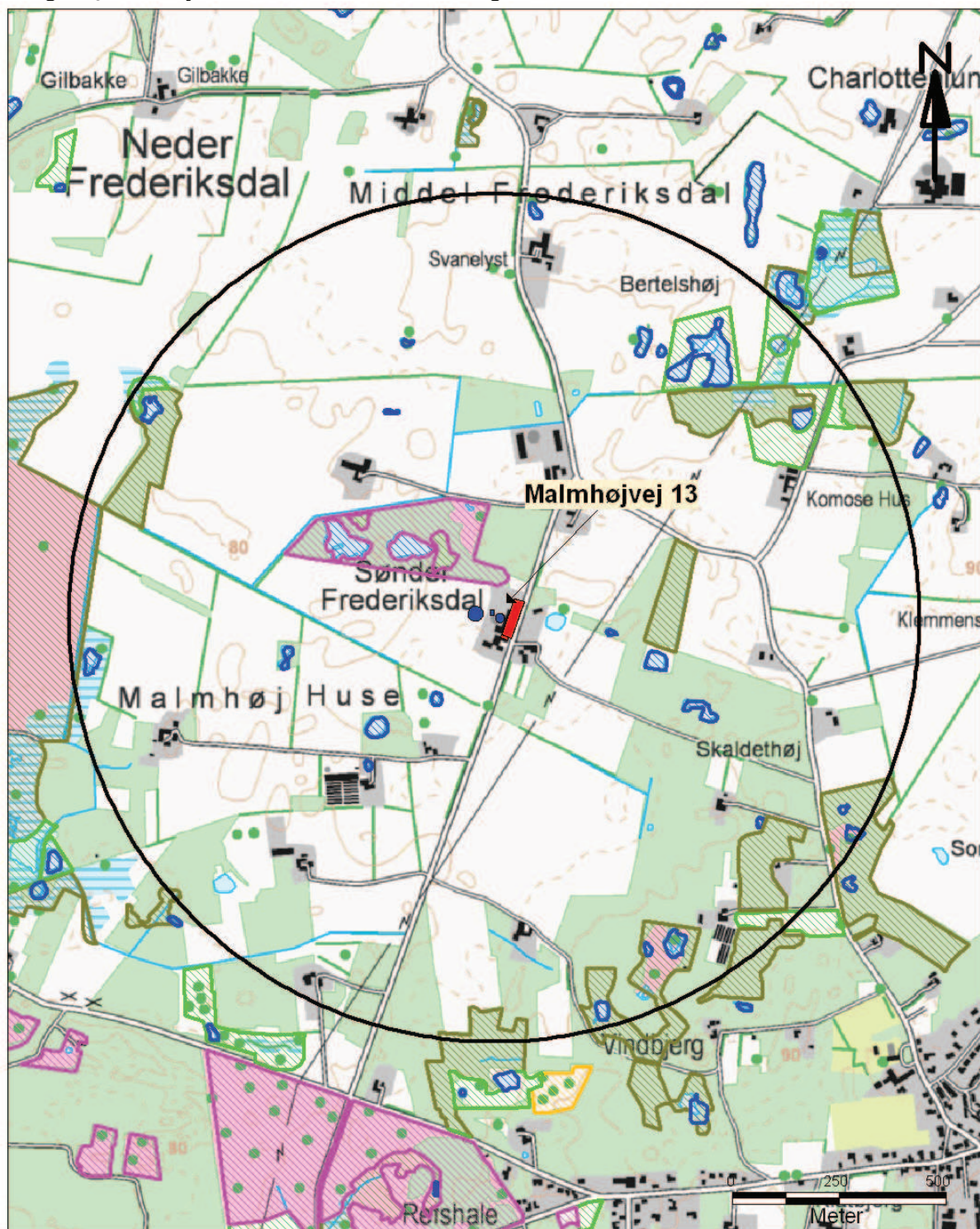
$$((5479 \times 168 / 6250) - (6185 \times 4,09) / 638 - 1,0) / 111,1 = \mathbf{0,96}$$

Bilag 6: Beregning på natur

1240									
1241									
1242		Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.	Naturpunkt nr.
1243		17058	17059	17060	999999999	999999999	999999999	999999999	999999999
1244	Mer-afsætning	-0,238	-0,238	-0,238	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1245	Maks. tilladt afs.	0,7	0,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1246	Krav overholdt?	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
1247	Overskridelse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1248	Afsætning i alt	1,851082978	1,851082978	1,851082978	0	0	0	0	0

Bilag 7: § 3 beskyttet natur i forhold til anlæg

Signaturforklaring

Anlæg og bygninger

- Staldbygninger
- Opbevaringsanlæg

Bufferzone

- 1000 m

§ 3 beskyttet natur

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00

Bilag 9: Habitat i forhold til anlæg

Signaturforklaring

Anlæg og bygninger

- Staldbygninger
- Opbevaringsanlæg

Bufferzone

- 1000 m

Natura 2000

- EF-habitatområde

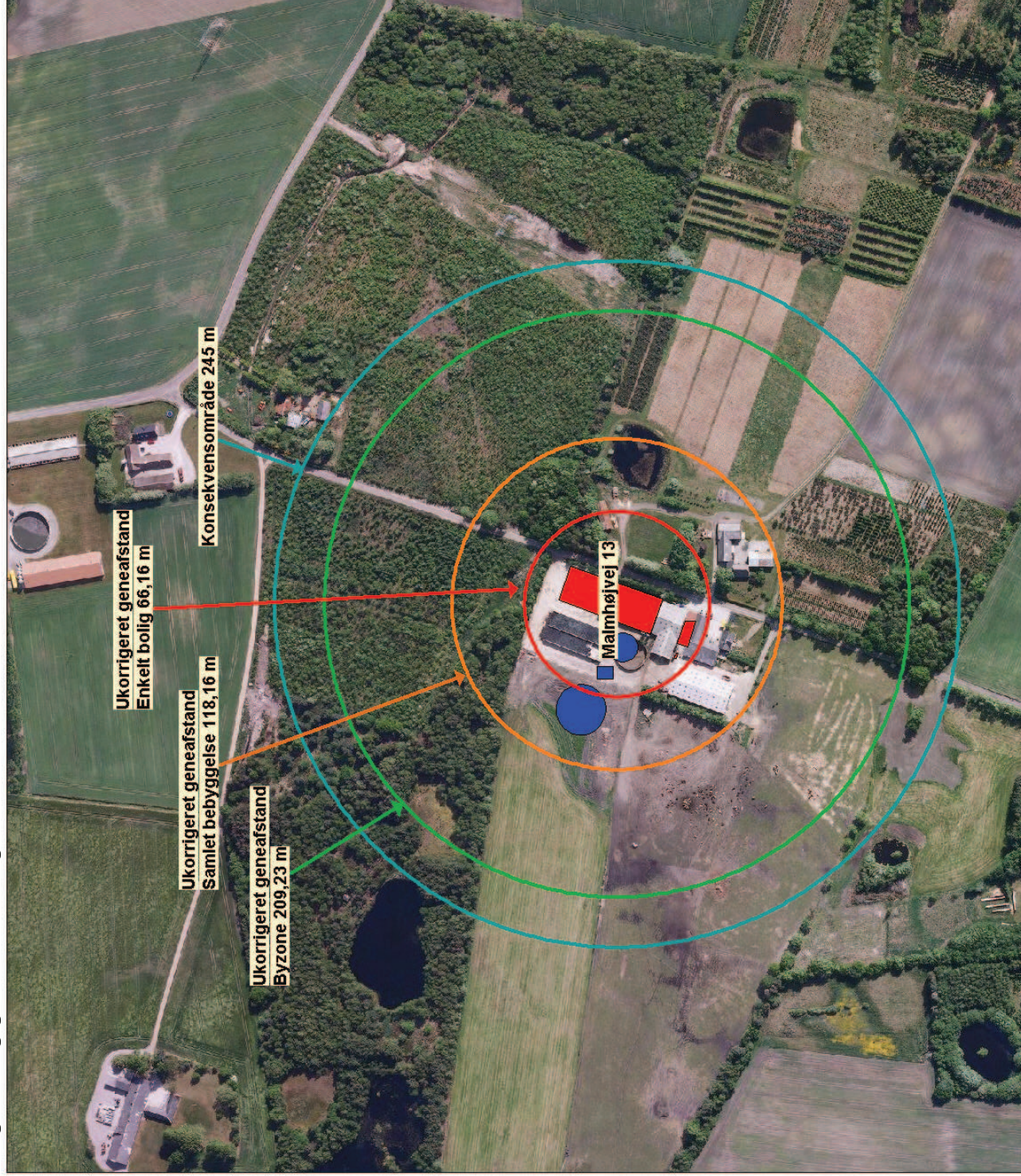

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 10: Lugtgenerafstande og konsekvensområde

Signaturforklaring

Staldafsnit

Opbevaringslagre

Malmhøjvej 13,
8620 Kjellerup

ORBITON
LEIF HANSEN
Gårdsvej 4
9000 Årborg
Telefon: 99 30 12 00

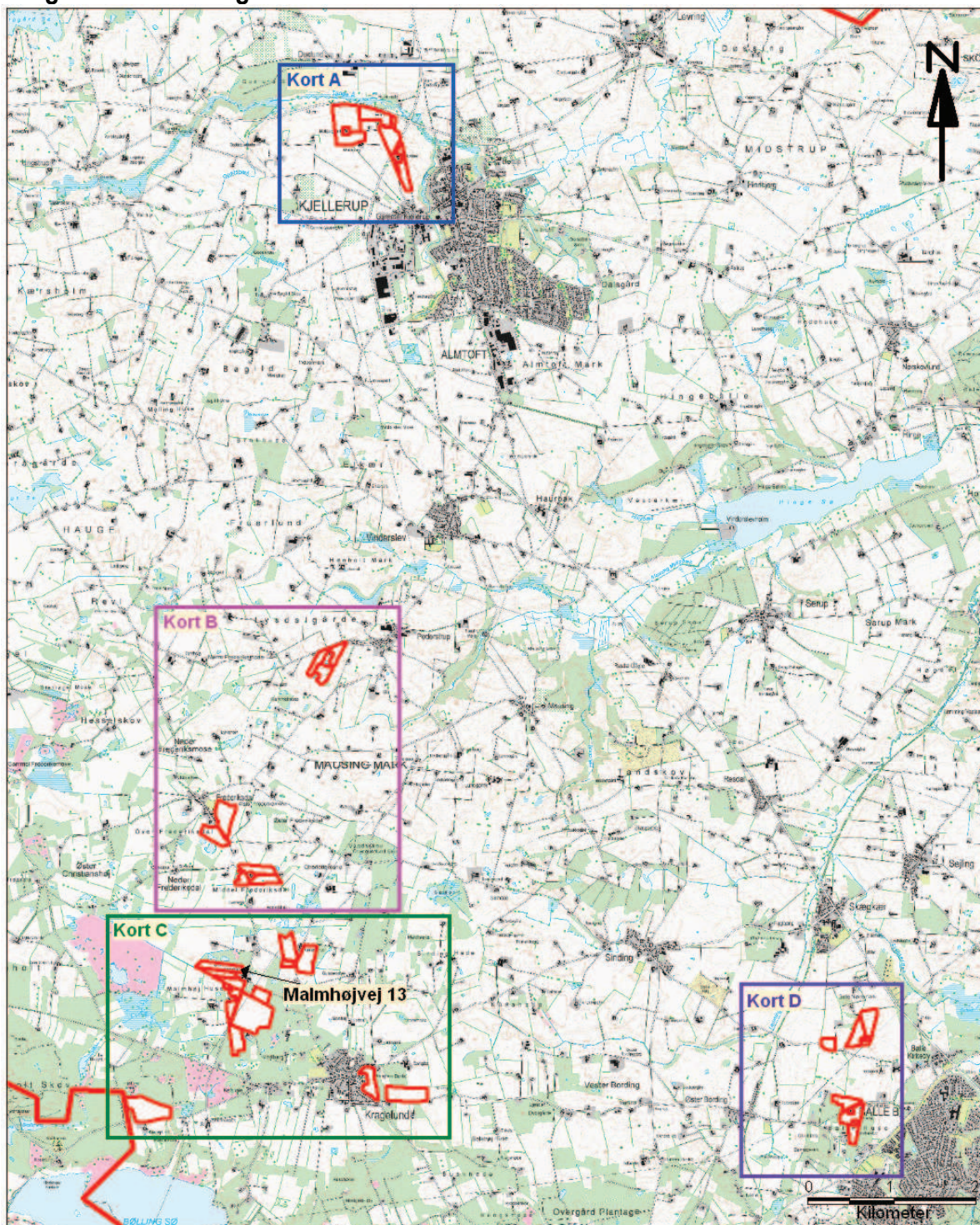

Bilag 11: Transportveje

Bilag 12: Arealoversigt

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 13: § 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort A

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

§ 3 beskyttet natur

- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

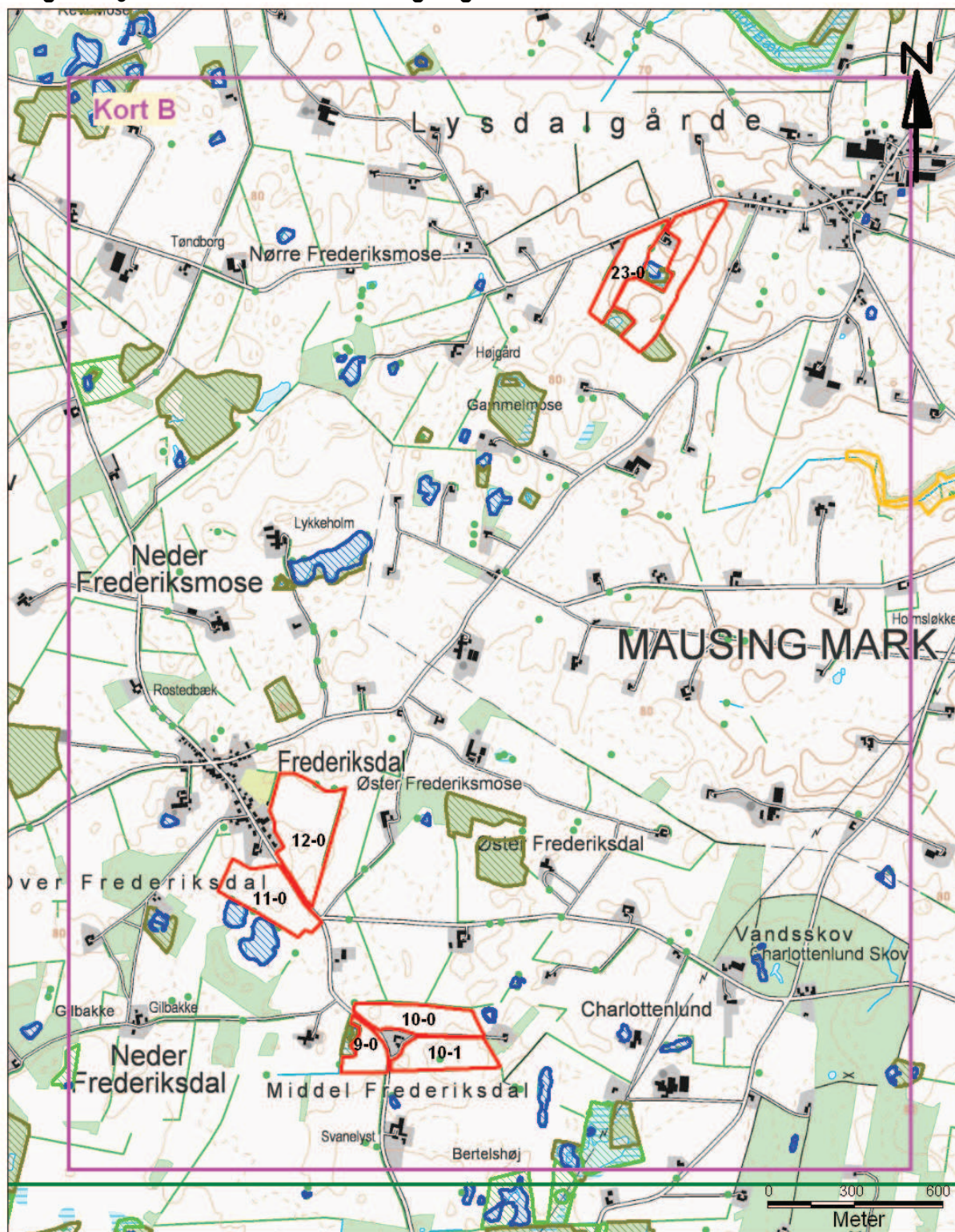
ORBICON
LEIF HANSEN

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 13b: § 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort B

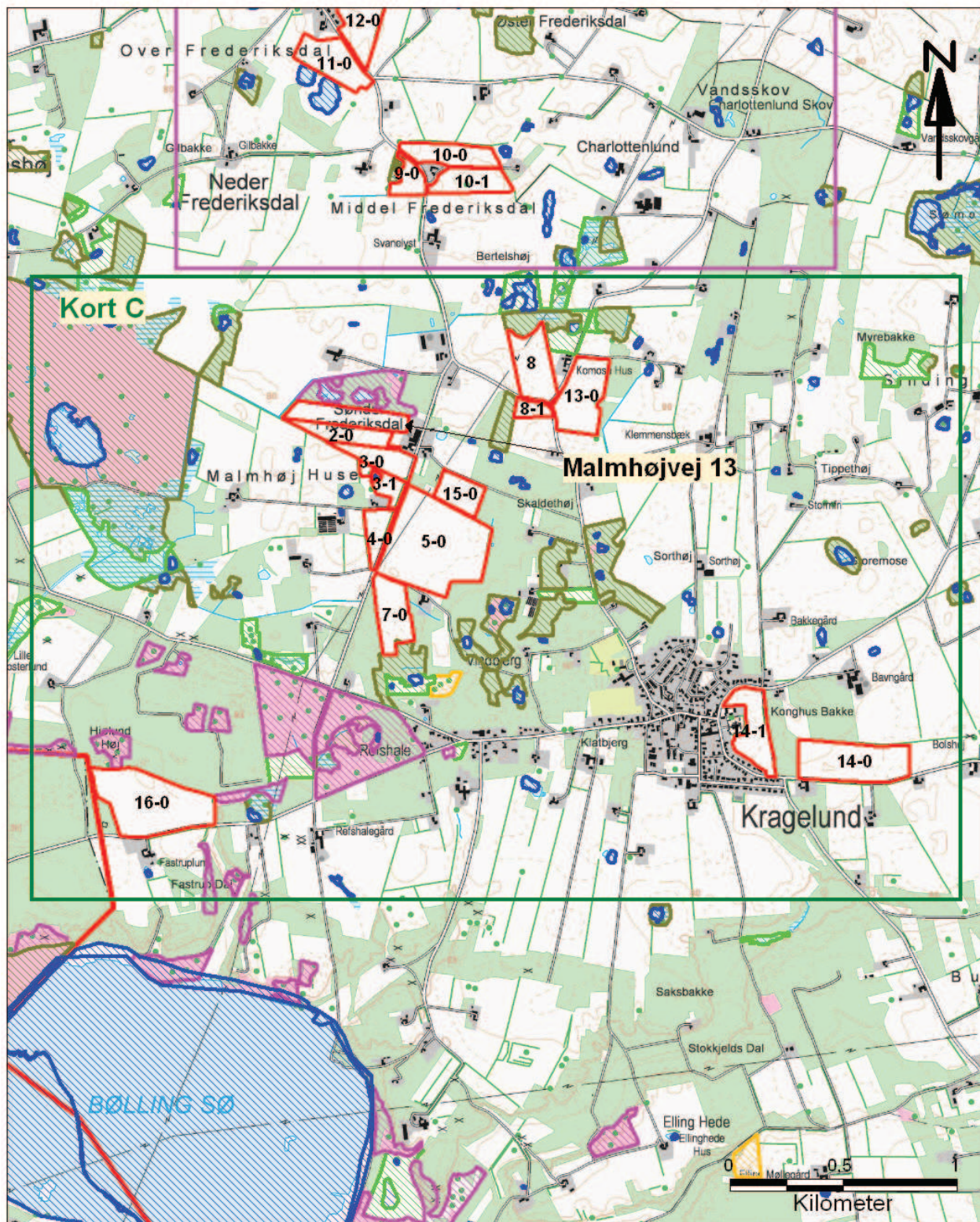
Signaturforklaring		§ 3 beskyttet natur	
Udbringningsarealer			Eng
	Ejede og forpagtede		Hede
			Mose
			Overdrev
			Strandeng
			Sø

Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00

Bilag 13c: § 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort C

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

§ 3 beskyttet natur

 Eng

 Hede

 Mose

 Overdrev

 Strandeng

 Sø

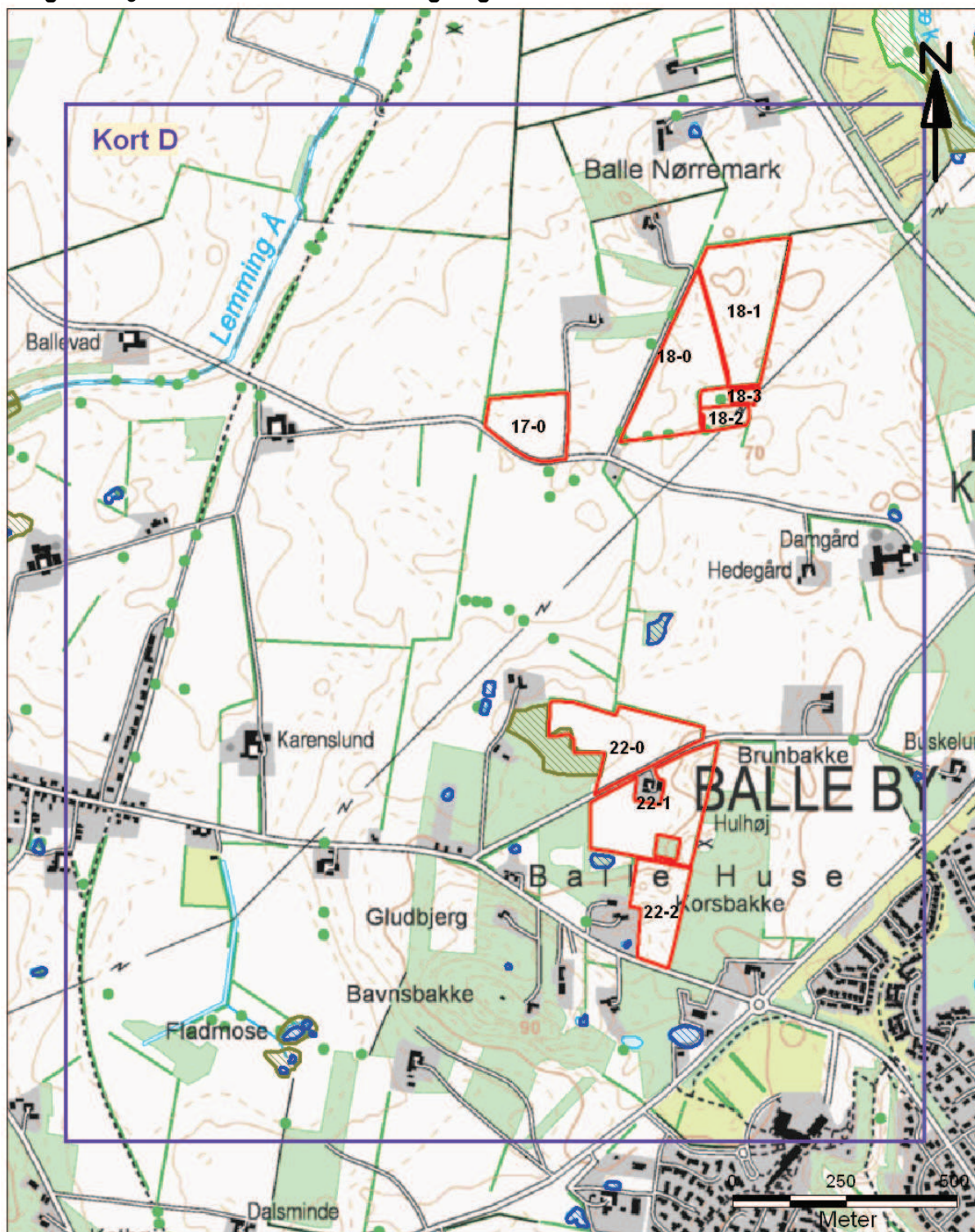

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 13 d: § 3 natur i forhold til udbringningsarealer – Kort D

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

§ 3 beskyttet natur

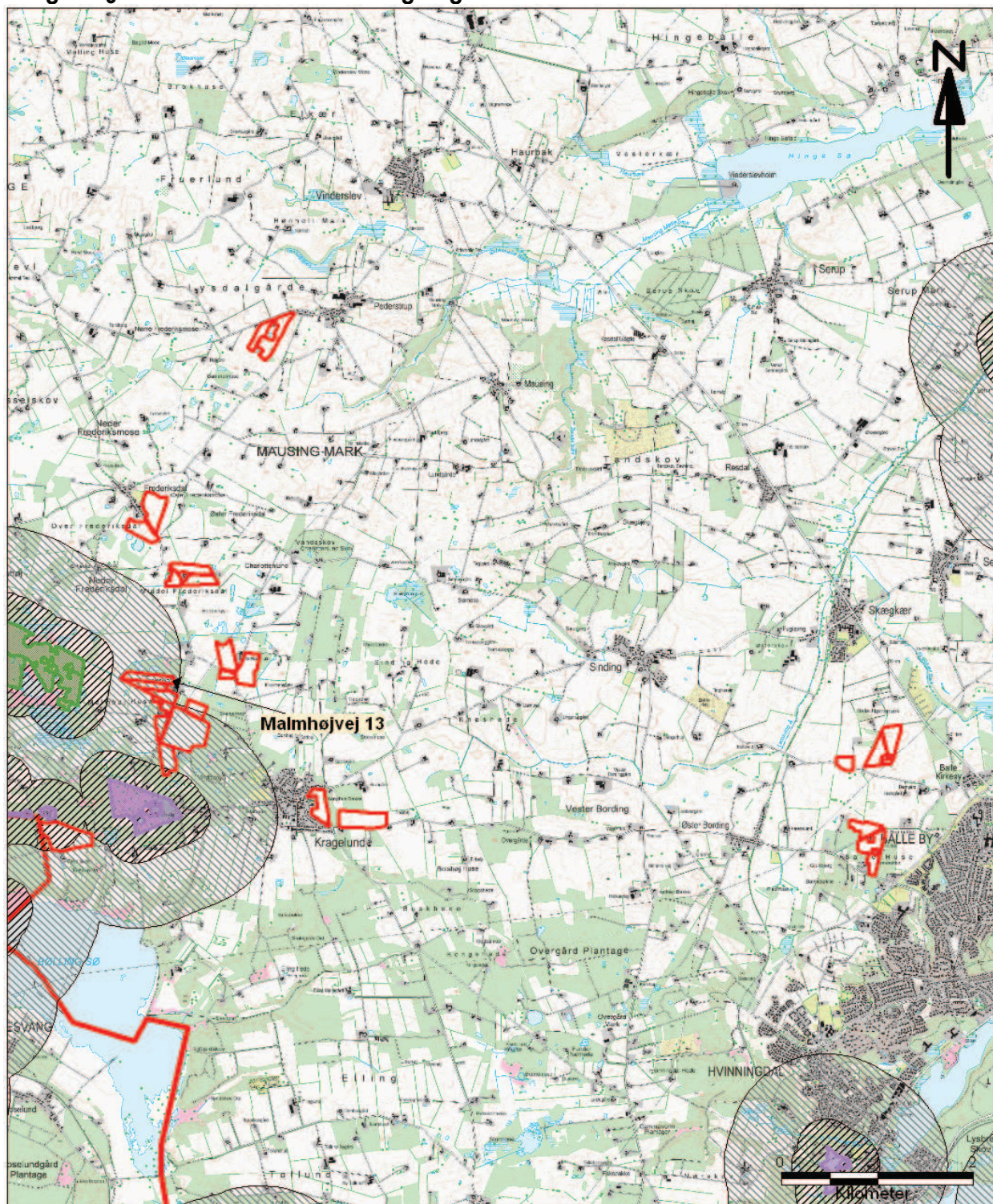
- Eng
- Hede
- Mose
- Overdrev
- Strandeng
- Sø

Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00

Bilag 14: § 7 natur i forhold til udbringningsarealer

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

§ 7 beskyttet natur

 Hede/overdrev

 Højmoser

 Lobeliesø

 Bufferzone I

 Bufferzone II

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 15: Natura 2000 i forhold til udbringningsarealer

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

Natura 2000

 EF Habitatområde

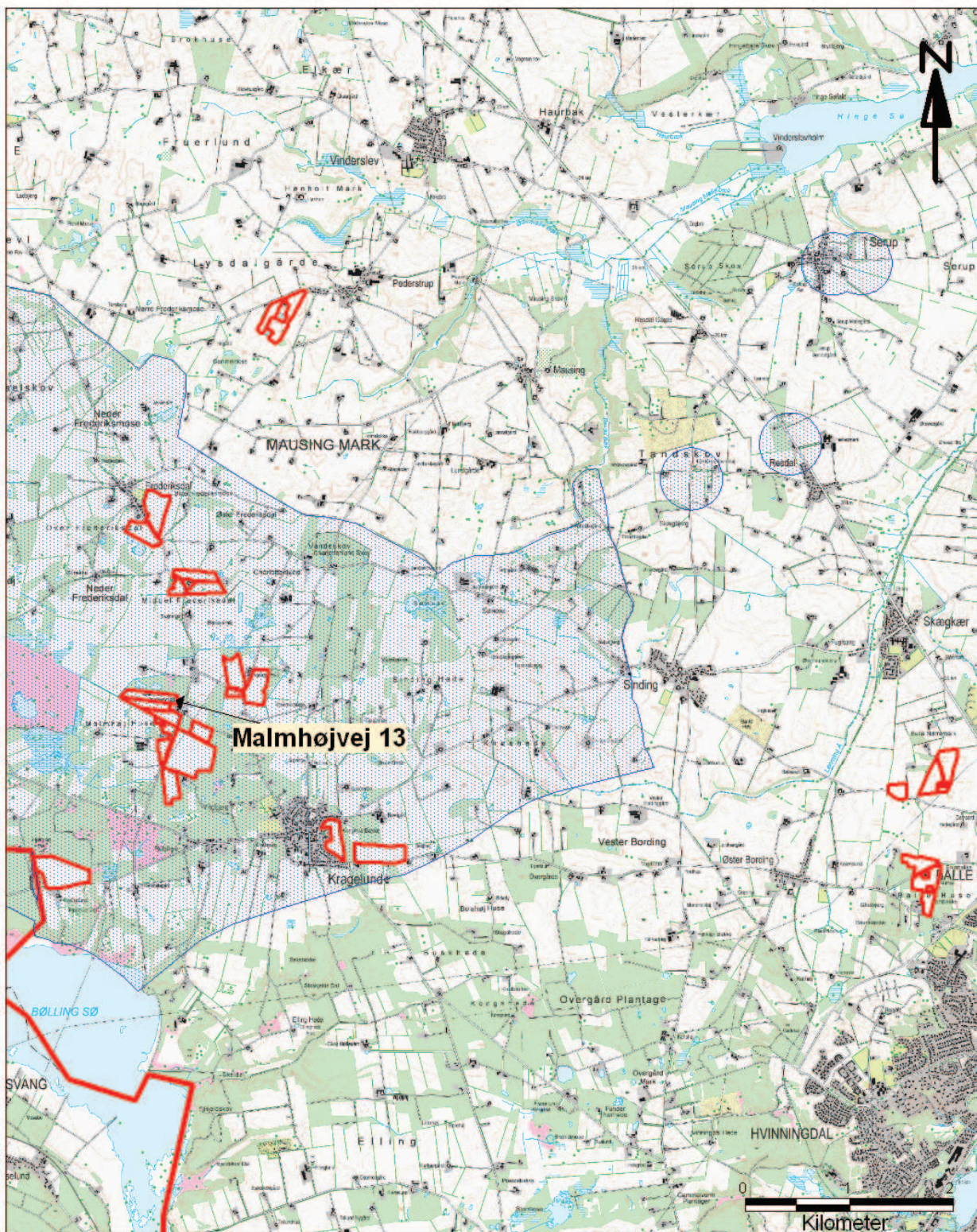
ORBICON
LEIF HANSEN

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 16: Nitratfølsomme indvindingsområder - Oversigt

Signaturforklaring

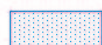
Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

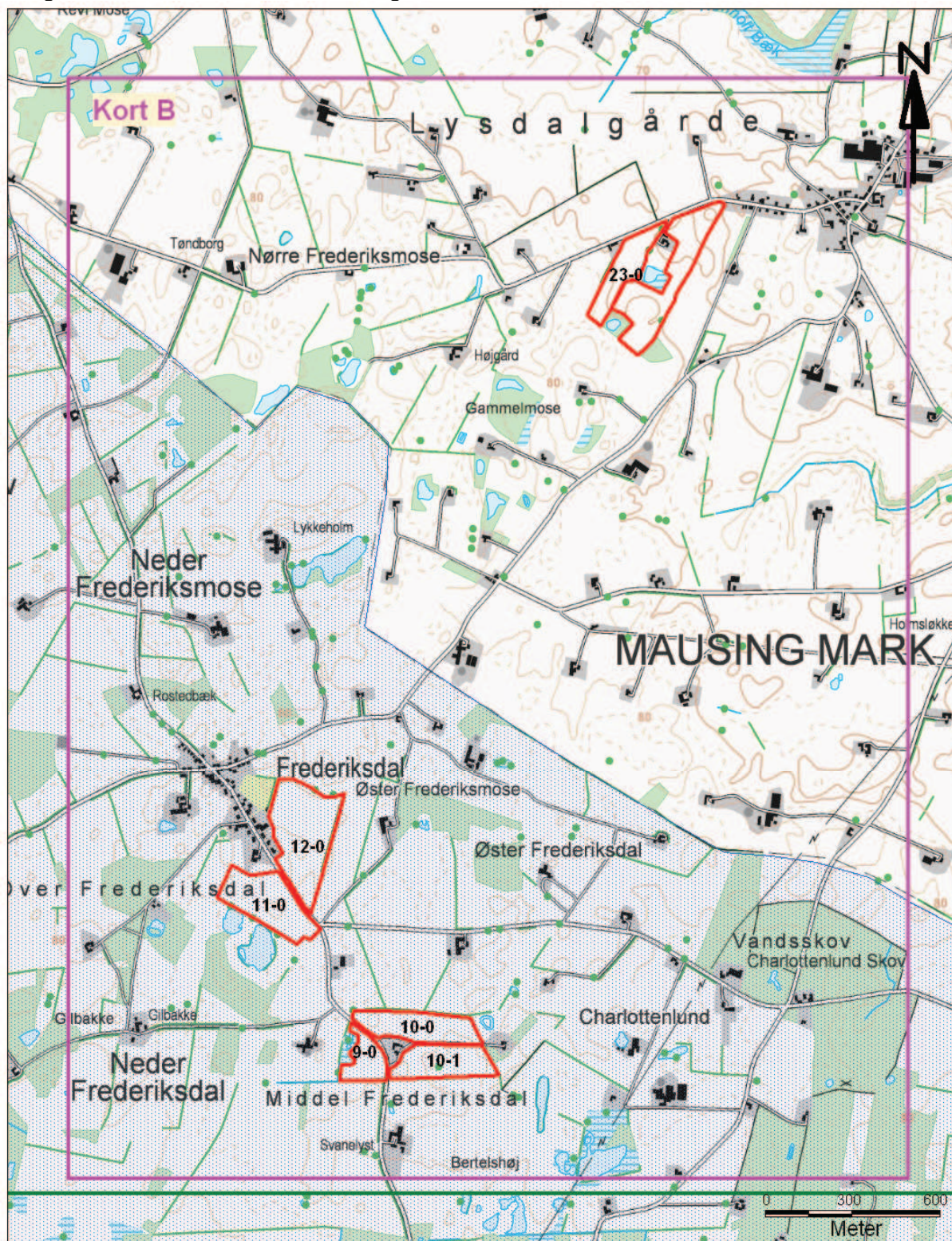
Nitratfølsomme indvindingsområder

Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00

Bilag 16b: Nitratfølsomme indvindingsområder – Kort B

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Nitratfølsomme indvindingsområder

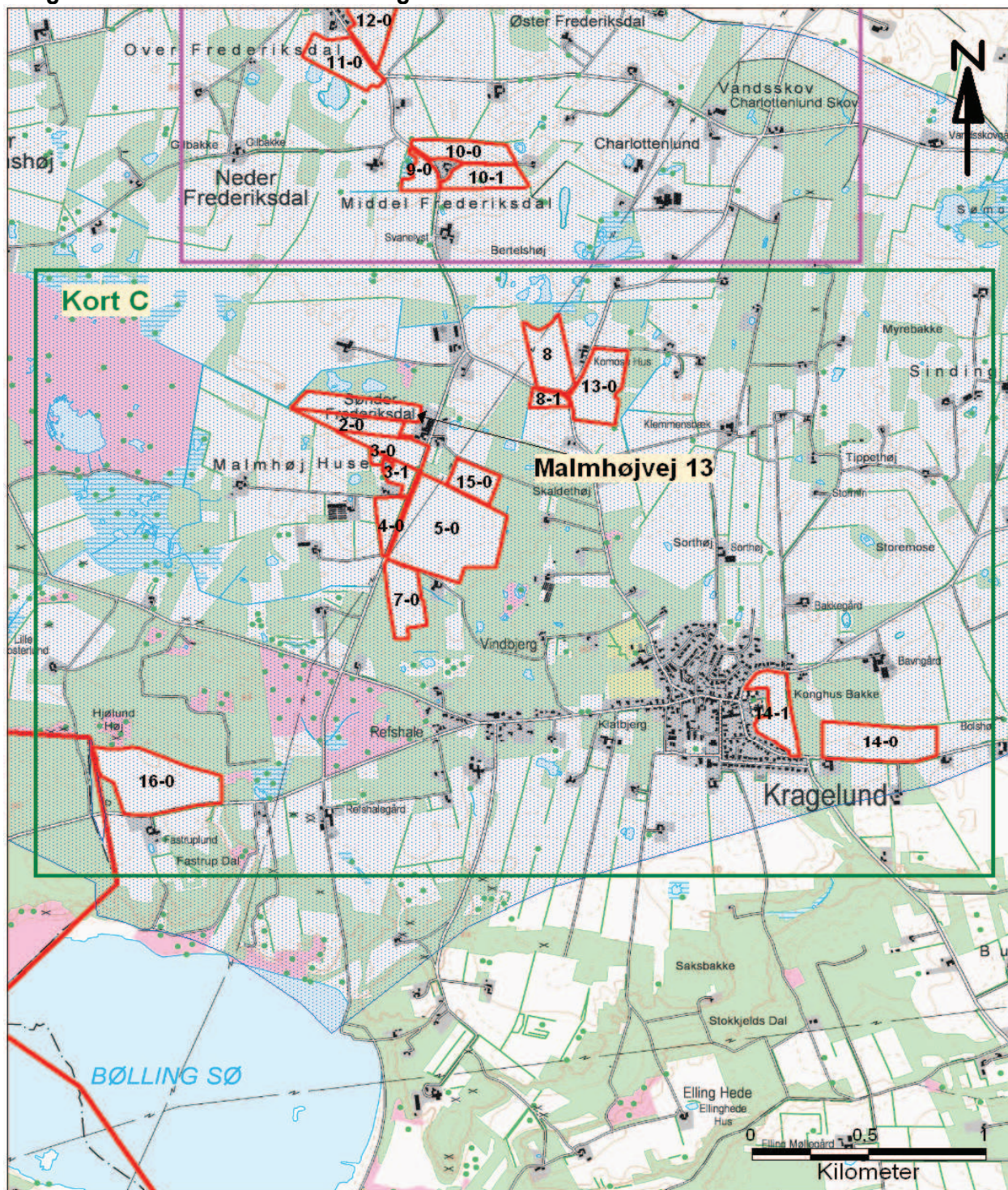

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 16c: Nitratfølsomme indvindingsområder – Kort C

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Kommunegrænse

Nitratfølsomme indvindingsområder

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 17: Vejledende fosforklasser – Kort A

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Fosforklasser

Ikke omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse I / III

Omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse II

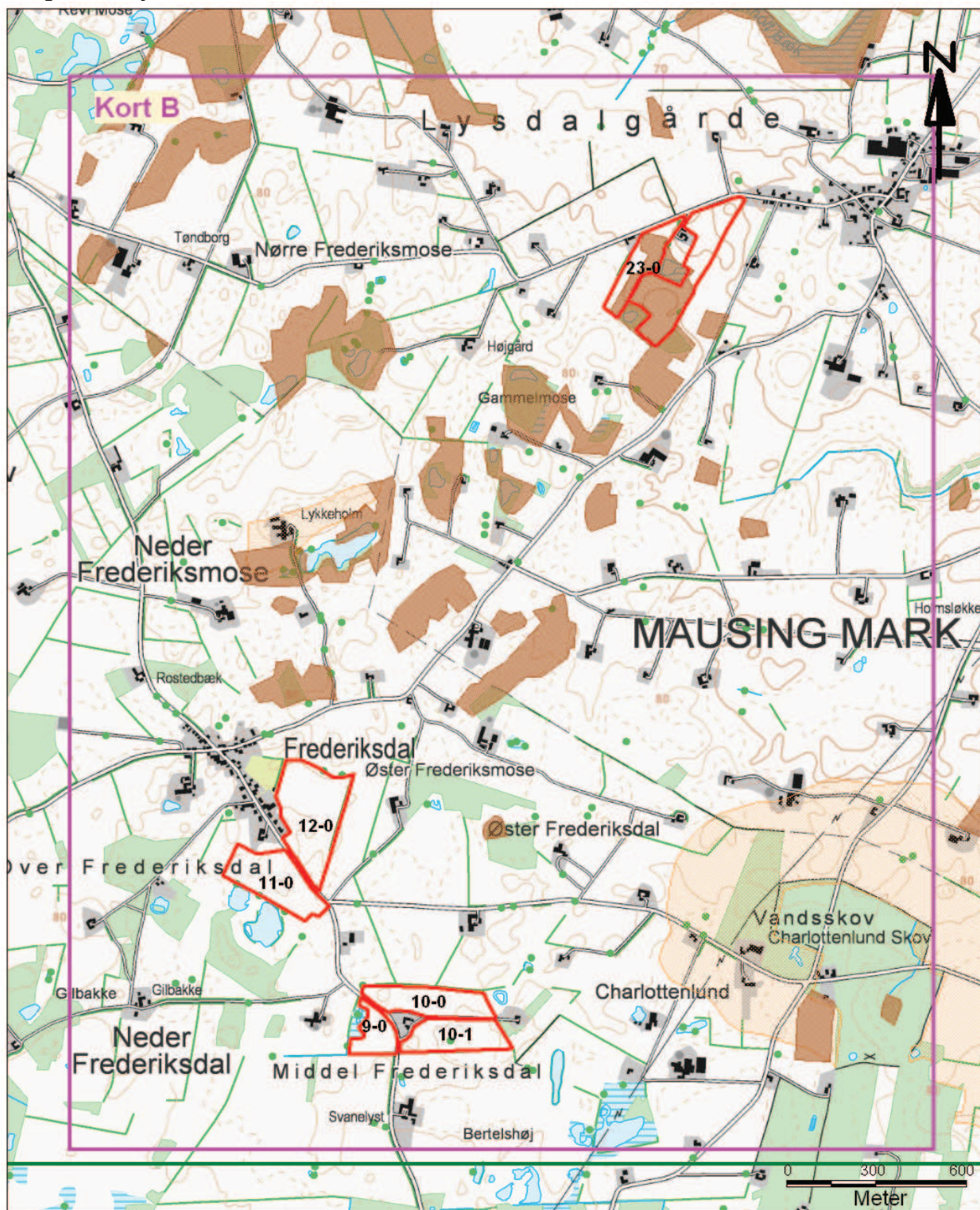

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 17b: Vejledende fosforklasser – Kort B

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Fosforklasser

Ikke omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse I / III

Omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse II

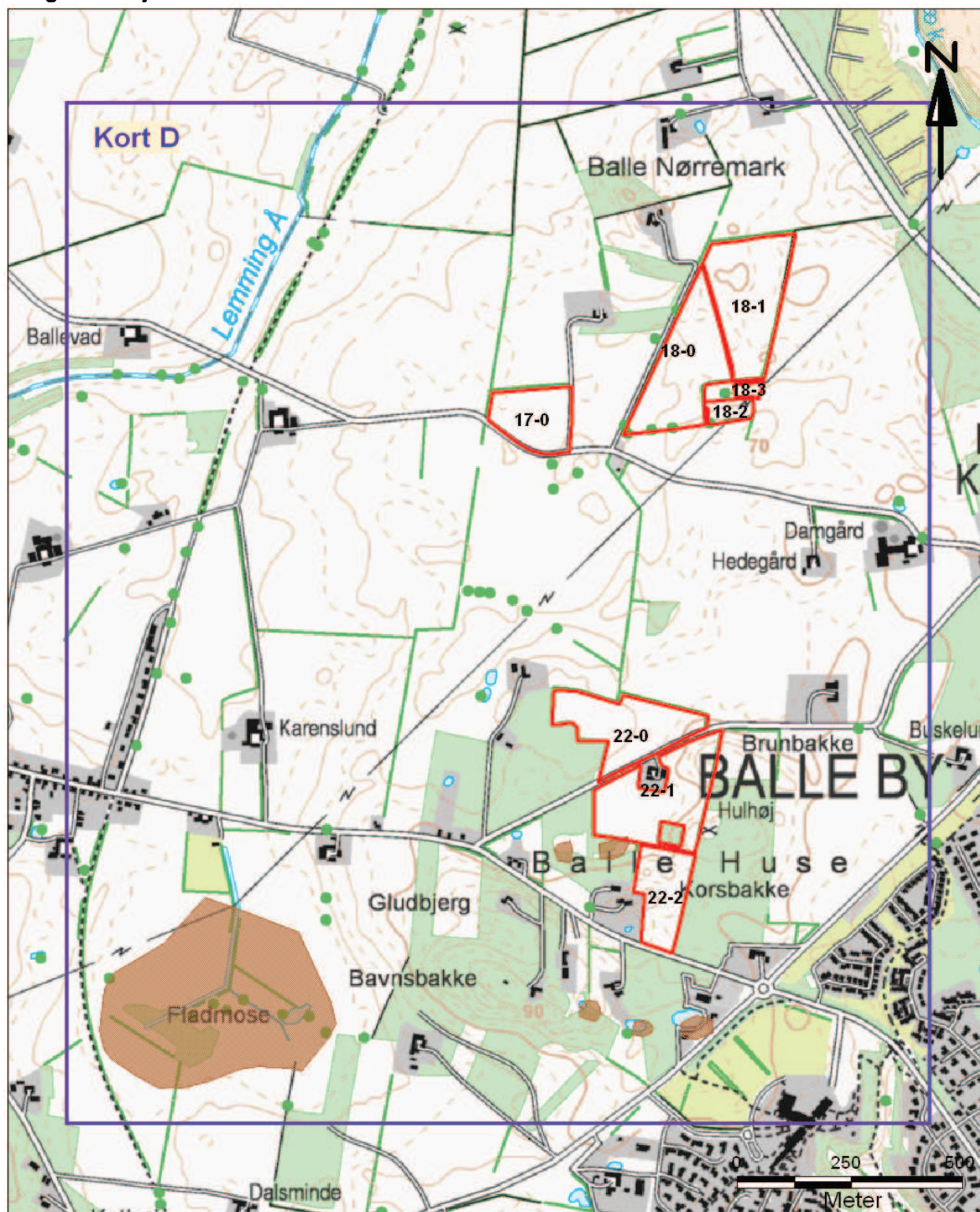

Gasværksvej 4
9000 Aalborg

Telefon 99 30 12 00

Bilag 17c: Vejledende fosforklasser – Kort C

Signaturforklaring

Udbringningsarealer

 Ejede og forpagtede

Fosforklasser

Ikke omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse I / III

Omfattet af okkerklasse 1

 Fosforklasse II

Gasværksvej 4
9000 Aalborg
Telefon 99 30 12 00